

RmRo1A147

సర్వేశ్వర శతకము

గ్రంథకర్త :

యథావాక్కుల అన్నమయ్య

సాధన గ్రంథమండలి, తెనాలి.

RmRo1 A147

సర్వేశ్వర శతకము

(విపుల పీఠిక లఘుటీక)

గ్రంథకర్త :

యథావాక్కుల అన్నమయ్య

ప్రకాశకులు :

శ్రీధన గ్రంథమండలి, తెనాలి

కాపీరైటు :

వెల; రు. 4-00

మంగళాశాసనం 2

నర్వస్వామ్యములు
సాధన గ్రంథ మండలివి

అంగీరస
శంకరజయంతి

వాణీ ఆర్ట్స్ ప్రెస్, తెనాలి.

7-5-1992

మండ్రిమాట

“హేతవే సర్వసిద్ధినాం కలికల్మషకేతవే।

భవాభిసేతవే తుభ్యం నమోఽస్తు వృషకేతవే॥

శివుడు ఆశుతోషుడు. ‘ఆశు తుష్యతీతి-ఆశుతోషః’ అనగా తొందరగా ప్రసన్నుడయ్యే దైవము-అని అర్థం. ఈ కారణ చేతనే ఉత్తరదేశంలో శివుని ‘భోలే బాబా’ (అమాయకుడైన స్వామి) అంటారు.

శివారాధనవల్లనే ‘ఐశ్వర్యం. ఐశ్వర మీశ్వరా దిచ్ఛేత్’ అని ఆర్యోక్తి. రావణాదుల మహేశ్వర్యానికి మూలం శివారాధనయే. ఏవిధమైన గ్రహదోషమున్నా నిత్యము శ్రీరుద్రపారాయణచేస్తే ఆదోషం యోగంగా మారుతుంది. అందువల్లనే శ్రీవైష్ణవులయందును విశ్వేశ్వరుని ఆరాధించేవారు ఎక్కువగానే కనిపిస్తూ ఉంటారు. ‘శివం మహాభాగవతం స్మరామి’ అని వారు చెప్పిన మాటయే. శివరూపియైన భాగవంతుని సేవించేవారి సంఖ్య బహుళము.

‘నమ్మితి నామనంబున సనాతనులైన యుమామహేశులన్’

—భాగవతము.

ఉమామహేశ్వరారాధనవల్లనే ఆమె శ్రీకృష్ణదేవునకు అర్థాంగి కాగలిగింది.

సాక్షాత్తు శ్రీకృష్ణదేవుడు ఉపమన్యునకు శిష్యుడై ‘సాశుపతదీక్ష’ వహించి శివారాధనచేసి - ప్రద్యుమ్నుని పుత్రునిగా బడసినట్లు భారతానుశాసన పర్వములో ఉన్నది.

అందరును ఎఱింగిన శివసహస్రనామ స్తోత్రము-ఉపమన్యుడు శ్రీకృష్ణునకు అనుగ్రహింపగా శ్రీకృష్ణ దేవుడు ధర్మజున కెఱింగించిన దే.

ఇట్లు అనాదియై సర్వార్థసాధకమైన శివారాధనవై యథావాక్కుల అన్నమయ్య రచించిన ఈసర్వేశ్వరశతకము పేనవేలవేలుగులను గ్రుమ్మరించునదై యున్నది. ఈ శతకము ప్రౌఢగంభీర శైలిలో నాగినప్పటికీ దీని పీఠిక లఘుటీక అర్థావగతియందు ఏర్పడే క్లేశాన్ని చాలవరకు నివారిస్తాయి.

ఈ సర్వేశ్వరశతకము ఈ రూపములో వెలుగులోనికి రావటానికి వట్టిచెఱుకూరు గ్రామవాస్తవ్యులు, వదాన్యులు శ్రీ రావి వెంకటసుబ్బయ్య, సీతారామమ్మ పుణ్యదంపతులు, వీరి కుమారులుకారకులు. వీరుచేసిన ఆర్థిక సహాయముతో ముద్రింపబడిన ఈ గ్రంథము శ్రీశైల భ్రమరాంబా మల్లికార్జునుల పాదపద్మములందు సమర్పింపబడినది.

రావివారి కుటుంబసభ్యులు సర్వేశ్వరుని కరుణకు పాత్రులై బహుశైశ్వర్య (ఈశ్వర భావము) సంపన్నులై విరాజిల్లుగాక యని ఆశీర్వాదించుచున్నాను.

అన్నమయ్య వ్రాసిన ఈ శతకం చక్కగా అభ్యసించిన పాఠకులకు భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్య సంపత్తి సముపలబ్ధమై క్రమంగా అది సర్వత్ర శివానుభవరూప మహేశ్వర్యముగా పరిణమించు నని నా నిశ్చితాభిప్రాయము.

అంగీరస
శంకరజయంతి
తెనాలి, 1992

ఇట్లు
బులుసు సూర్యప్రకాశశాస్త్రి
వ్యవస్థాపకుడు : సాధనగ్రంథ మండలి.

పీఠిక

త్రైలోక్య సంపదాలేఖ్య సముష్ణేభిన భిత్తయే!

సచ్చిదానంద రూపాయ శివాయ బ్రహ్మణే నమః॥

గోడమీద బొమ్మలు చిత్రంపబడినట్లు ఈ ముల్లోక ముల మొత్త మెవ్వనిమీద చిత్రంపబడి యున్నదో-సచ్చిదానందరూపియైన ఆ శివునకు పరబ్రహ్మమునకు నమస్కారము.

సర్వేశ్వరశతకకర్త యథావాక్కుల అన్నమయ్య. ఆయన ఆత్రేయసగోత్రోద్భవుడు. ఆరాధ్యబ్రాహ్మణుడు. వీరశైవుడు. దూదికొండ సోమేశ్వరారాధ్యుడు తన గురువని ఆయనయే చెప్పుకొనినాడు (131)

ఆదికవి నన్నపాఠ్యుని గంటమునుండి ఆంధ్రమున మహాభారతమావిర్భవించిన పదునొకండవ శతాబ్దియందే శతక వాఙ్మయమునకును శ్రీకారము చుట్టబడినది.

అన్నమయ్య ఈ సర్వేశ్వరశతకమును శా.శ, 1164లో రచించినట్లు చెప్పుకొనినాడు. (130) అనగా ఆయన క్రీ. శ. 13వ శతాబ్దమునకు జెందినవాడని విశేషమగుచున్నది.

రాజమహేంద్రవరమునకు సమీపమున పట్టణములను నొక యూరున్నది. ఇది ప్రసిద్ధమైన శివక్షేత్రము. ఇచట వీరభద్రేశ్వరుని ఆలయమున్నది. నిత్యము దూరదూరముల నుండి ఎందరో భక్తులు నేడును ఇచ్చటకు వచ్చి స్వామిని దర్శించి అర్చించి పోవుచున్నారు.

పావనగోదావరి తీరమందున్న యీ పట్టిసము-అన్న
మయ్యకు అభిషేకము. ఈ వీరభద్రేశ్వరుడు ఆయనకు
ఆరాధ్య దైవము. చిరకాలము అన్నమయ్య పట్టిసమందే
తన శివారాధనను కొనసాగించి పరిణత ప్రజ్ఞుడయ్యెను.

ఒకనాడాయన శ్రీశైలక్షేత్రమున మల్లికార్జునస్వామి
నారాధింపబోయెను. అనాడు దేశమున నేటివలె రాజమార్గ
ములులేవు. ఎచటికైనను నడచుచు బోవలసినదే. అందున
శ్రీశైలక్షేత్రము మహారణ్య మధ్యమందున్నది. యాత్రలకు
అనాడు చాల సమయము పట్టెడిది.

అన్నమయ్య ఎటులో శ్రీశైలమునకు బోయి-పాతాళ
గంగయంగు గ్రుంకి-మల్లికార్జునస్వామిని మనసార ఆరా
ధించుచు గొన్నాళ్ళుండి బయలుదేరినను.

తిరుగుప్రయాణములో అన్నమయ్య నిరంతర శివ
ధ్యానపరాయణుడై - సర్వమును శివమయముగా అనుభవిం
చుచు కృష్ణాతీరమునగల 'సత్రశాల' అను గ్రామమునకు
జేరెను.

అచట 'మల్లికేశ్వరస్వామి' ఆలయమున్నది. అన్న
మయ్యకు ఆ ప్రదేశము తపోయోగ్యభూమిగా దోచినది.
ఆయన తన ప్రయాణమాపి నిత్యము కృష్ణానదిలో స్నానము
జేయుచు మల్లికేశ్వరస్వామి నారాధించుచు - పరమ శివ
ధ్యాన విలీనాంతరంగుడై అచట కొంతకాల ముండెను.

ఆ రోజులలో ఆయనకు సర్వేశ్వరశతక రచనపై కోర్కె పుట్టెను. ఆయన వీరశైవుడు. భక్తాగ్రగణ్యుడు. అందుచే ఆయన శతకరచనకు ఒక నియమము నేర్పరచుకొనెను.

శతకరచన కృష్ణానదీతీరమున నాగించెదను ప్రతి పద్యమును ఒక తాటియాకుపై లిఖించి దానిని కృష్ణలో బడవేసెదను. శివునకు నాపై ప్రసన్నతయున్నచో పద్యము ప్రవాహమున బడిపోక నాయొద్దకు తిరిగి వచ్చును. అట్లు వచ్చిన పద్యమును గ్రంథమున గూర్చెదను. నా యీ శతకరచన ముగియలోపల నేయొక పద్యమైనను నావద్దకు తిరిగిరాక ప్రవాహమున గొట్టుకొని పోయినచో నేను నాతల తిరిగికొని మరణింతును-అన్న దే ఆ నియమము.

ఇట్టి భయంకరమైన నియమముతో-కృష్ణాతీరమున మెడకు గండకత్తెర వైచుకొని-తాటియాకులను-గంటమును దగ్గర బెట్టుకొని శివునకు నమస్కరించి అన్నమయ్య సర్వేశ్వరశతక రచనము నారంభించెను.

అన్నమయ్య కోర్కె తీరుచుండెను. నీటబడిన ఏపద్యమును గొట్టుకొని పోవుటలేదు. ఆతనివద్దకే తిరిగి వచ్చుచుండెను. తనపై శివునకు గల కరుణకు మనసున బొంగుచు అన్నమయ్య పద్యరచన సాగించుచుండెను.

‘తరులం బువ్వులు’ (87) అన్న పద్యమును రచించి అన్నమయ్య నీటబడవేసెను. అదేమో; ఆ పద్యము తిరిగి రాలేదు. ప్రవాహమున గొట్టుకొని పోయెను.

అన్నమయ్య శివుని ధ్యానించి తన తల నుత్తరించు
కొనబోయెను. అంతలో ఒక వింతజరిగెను.

ఒక పసులకాపరి వచ్చి-అయ్యా! ఇదొక త్రాటి
యాకు. నాకు దొరికినది. దీనిమీద నేదో యున్నది. చూడు
డని ఆకు నిచ్చెను.

తన మరణోద్యోగమును-విరమించి అన్నమయ్య ఆ
ఆకును పరిశీలించెను. తాను బడవేసిన ఆ కే. పద్యమును
జదివెను. అది తాను రచించిన పద్యముకాదు. 'సర్వేశ్వరా'!
అన్న మకుటముతోడనే ఉన్నది. తాను రచించిన పద్యము
కంటె ఎంతో అర్థవంతముగా నున్నది.

అన్నమయ్య పసులకాపరికొరకు తలయెత్తిపరికించెను.
కాని అచట నెవ్వరును లేరు. ఇది శివునిలీల, ఇది శివుని
రచన. అని భావించి అన్నమయ్య మనసున నానందించుచు-
మరణోద్యోగమును మాని శతకరచనము బూర్తిచేసెను.

అన్నమయ్య సర్వేశ్వరశతకరచనమునుగూర్చి ఇట్లొక
కథ జనశ్రుతిలో నున్నది. హేతువాదులు దీనిని 'వట్టికల్పన'
అని కొట్టివేయుదురు. ఏది ఏమైనను 'అన్నమయ్య శివుని
కరుణకు బాత్రుడైన మహాభక్తుడు' అను విషయమునకీ కథ
అద్దము పట్టుచున్నది.

142 పద్యములున్న యీ శతకము ప్రౌఢగంభీర
శైలిలో శివపారమ్యమును నిర్ద్వంద్వముగా బ్రకటించు
చున్నది.

యథావాక్కులు :

యథా వాచోఽస్య తథా సర్వం భవిష్యతి. (ఎవని నోటవెలువడిన వాక్కు అసత్యముకాదో) అన్న అర్థము నిది సూచించుచున్నది.

‘ఋషీణాం పునరార్యాణాం వాచ మర్థోనుధావతి’ (భవభూతి.) సామాన్యుల వాక్కులు అర్థముననుసరించి ప్రవర్తింతును. ఋషుల వాక్కులను అర్థము అనుసరించును.

కాగా అన్నమయ్యయొక్క పూర్వులయందెవరో బ్రహ్మవిదులై గొప్ప తేజస్సాచుర్థ్యములను గడించి-‘యథా వాక్కులు’ అన్న ఇంటిపేరుకు కారకులై యుందురని తోచుచున్నది. అనగా ఈ కవి బ్రహ్మవిదుల వంగడమున బుట్టిన భాగ్యశాలి.

వీరశైవము :

‘విద్యాయాం శివసాసాయాం రమన్తే యే విశేషతః

తస్మాదేతే మహాభాగా వీరశైవా ఇతి స్మృతాః’

— సిద్ధాంత శిఖామణి.

‘శివాత్ పరతరం నాస్తి’ అని శివపారమ్యబుద్ధితో శివస్వరూప ప్రతిపాదకమైన విద్యాయందు (మంత్రమందు) రమించు మహాభాగులు వీరశైవులు. ‘విద్య+రమణము’- అద్యక్షరమాత్ర గ్రహణముచే ‘విర’. అదియే సాగి ‘వీర’ అయినది.

శివపారమ్యము-ఆధారములు :

వీనికి కొడువలేదు.

మహేశ్వరే వా జగతామధీశ్వరే
జనార్దనే వా జగదంతరాత్మని!
న భేదబుద్ధి ప్రతిపత్తిరస్తిమే
తథాపి భక్తి స్తరుణేందుశేఖరే, || — భర్తృహరి.

‘శివకేశవులకు నేను భేదమెంచను. కాని నాబుద్ధి
శివునిపై మొగ్గుచూపుచున్నది’ అన్నాడాయన.

యజుర్వేదములోని నమకమంత్రములు శివుని విశ్వా
త్మకతను అద్దము పట్టుచున్న విషయము విద్యన్మాత్రులకును
లెస్స తెలిసినదే. ఇట్టి వనేకములు శివపారమ్యమునకు
తార్కాణములు.

అందుచే ‘శివాత్ పరతరం నాస్తి’ అన్నమాట
సుదృఢమైన ఆధారముతోడనే జనించినదనుట నిర్వివాదము.
ఇంతకు ‘ఎవని పెండ్లి నాడు వాడు పల్లకి ఎక్కును’ అన్నది
యథార్థము. శివప్రతిపాదక గ్రంథములు శివుడే సర్వాధి
కుడని చెప్పును. ఇది ఆధారముగా హరివిరించులను (మనము)
తక్కువగా భావించుట అదూరదర్శిత యగును.

లింగధారణము :

మూర్ధ్ని వా కంఠదేశేవా కక్షే వక్షః స్థలేఽపివా।

కుక్షౌ హస్తస్థలేవాపి ధారయేల్లింగ మైశ్వరమ్॥

— సిద్ధాంత శిఖామణి.

శిరః-కంఠ-కక్ష-వక్షః-కుక్షి - హస్తములం దెచ్చట
నైనను శివలింగమును ధరించవలెనని శాస్త్రవిధానము.
అన్నమయ్య లింగధారి.
లింగనిర్వచనము :

‘లయం గచ్ఛతి యత్రైతత్ జగత్సర్వం చరాచరం।

పునః పునః సముత్పత్తిం తల్లింగం బ్రహ్మ శాశ్వతమ్॥’

‘సర్వమునైన చరాచరజగము లెందు లీనములై
మరల వినిగ్గమించుచుండునో-అది లింగము’ అని నిర్వచనము
(‘లీన+గమన’ అనువాని ఆద్యక్షర గ్రహణవికారములు
లింగశబ్ద సముత్పత్తికి కారణములు.)

లింగత్రైవిధ్యము :

స్థూల-సూక్ష్మ-పరాత్పరములని లింగములు మువ్విధ
ములుగా ఉత్తరోత్తరము ఉత్కర్ష కలిగియున్నవి. స్థూల
లింగము-‘స్ఫటికం నైలజంవాపి చంద్రకాంత మథాపివా,
బాణం వా సూర్యకాంతంవా....’ అని స్ఫటిక-శిలా-చంద్ర
కాంత-సూర్యకాంత-బాణములుగా బహువిధములై యున్నది

భక్తియు క్తమైన యోగసాధనచే సాధకహృద యమున
జ్యోతీరూపము గోచరించును. అది సూక్ష్మలింగము. అదియే
ప్రాణలింగము.

బ్రహ్మనుభవము పొంగి పొరలగా దన్నుదా మరచిన
స్థితి పరాత్పరలింగము.

ఇందు ప్రథమోపాసనము ద్వితీయమునకు, ద్వితీ
యము తృతీయమునకు చేర్చును,

అన్నమయ్య బ్రహ్మవిదుడు :

అన్నమయ్య ఈ తార్తీయీకస్థితినందుకొన్న ఘనుడ నుటకు సర్వేశ్వరశతకములోని ప్రతి పద్యము తార్కాణమై యున్నది.

అందువలననే ఆయనమాటలు నూటిగా - వాడిగా రాజశాసనమువలె సాగినవి. ఈ విషయమును ఆయనయే-
'భయ విభ్రాంతులు లేక యీ శతకముం బ్రఖ్యాతి సర్వేశ్వరా!' (142) అని చెప్పుకొనినాడు.

మహేశుడు మాటలకందడుగదా ! :

'యతో వాచో నివర్తంతే-ప్రాప్య మనసా సహ' అని శ్రుతి - 'పరమేశ్వరుడు వాఙ్మానసములకు జిక్కువాడు కాదని' ఘోషించుచున్నది. 'అట్టివాని స్తుతించుటకు బూను కొనుట అజ్ఞానముకాదా !' అన్న శంకను అన్నమయ్య-
జ్ఞానాతీతుడవైన నీమహిమఁ బ్రజ్ఞంబూని తర్కించుట జ్ఞానాంగంబగు నైననుం దమ యధాశక్తిం బ్రశంసించి-ది వ్యానందస్థితిఁ బొందువారిఁగని భక్త్యాపృత్తి నిన్నెట్టి వాడైనం బ్రస్తుతి సేయుచుండు దనచేనైనంత సర్వేశ్వరా !

'స్వామీ ! నీవు జ్ఞానాతీతుడవు. అయినను నిన్నెవ్వరైనను దమశక్తికొలది వినుతినేసి ఆనందించుటయందు దోషములేదు'-అని ఆదియందే సమాధానించినాడు.

ఈపద్యము గంధర్వరాజైన పుష్పదంతుని మహిమ్నుస్తోత్రమును తలపునకు దెచ్చుచున్నది. ఆయనకూడ తన స్తోత్రమునకు ఆరంభమున ఇట్లే చెప్పినాడు.

‘మహిమ: పారంతే పరమవిదుషోయద్యసదృశీ

స్తుతిర్, బ్రహ్మదీనా మపి తదవసన్నా స్త్వయి గిరః,

అథావాచ్య: సర్వ: స్వమతి పరిణామావధి గృణన్

మమాప్యేష స్తోత్రే హర నిరపవాద: పరికరః॥

స్వామీ! నీమహిమ పారములేనిది, అందుచే అది నాతెలివికి చిక్కినదికాదు. అట్లు తెలియని దానిని తెలుప నెంచు చున్నాను. అందుచే నాయత్నము అసమంజసముగా దోపవచ్చును.

కాని బ్రహ్మాదులు నిన్ను వినుతించినారుకదా! వారు మాత్రము నీమహిమను సంపూర్ణముగా నెఱుంగగల్గిరా? లేదే!

అట్టియెడ వారొనర్చిన స్తుతులును ఆయుక్తములే కాదగును. కాని ఓ శివా! అసంతమైన నీ మహిమను తన బుద్ధి కందినంతవట్టు వినుతించుటలో శప్పేమున్నదయ్యా! ఆ ఊహతోడనే వారు బ్రవర్తించిరి. నేనును బ్రవర్తించు చున్నాను.’ అనినాడు.

ఇటు అన్నమయ్య సర్వేశ్వరశతకము ప్రాచీనకవుల స్తోత్రములలోని భావములతోడను-వీరశైవ సాధన విశేష ములతోడను పరిపుష్టమై యున్నది.

శివపారవ్యము :

అన్నమయ్య శివుడు సర్వదేవాధికుడని ఈ శతకము నందు పేర్కొనని చోటులేదు. ఆయన-

ఇన-విఘ్నేశ్వర-మాతృకా-ద్రుహిణ-బ్రాహ్మీ-స్కంద-
దుర్గా-రమా పనితాధీశ్వర భైరవుల్ బలిసి -- (5)....

స్వామీ : నిన్నర్చించియే నీ పరివారములో జేరి
చెన్నొందుచున్నారు ! అని శివపారమ్యమును నిస్సంకోచ
ముగా బ్రకటించినాడు.

శివస్వరూపము :

ఏపాఱంగ నజాండ భాండ నికరం బేమాపుబుట్టి (6)
అనుచు-ఒగదుత్పత్తి స్థితిలయము లెందు జరుగుచున్నవో,
అదియే శివస్వరూపమని' అన్నమయ్య భ్రాంతిరహితముగా
బల్కినాడు.

శివలింగము :

అన్నమయ్య దృష్టిలో శివలింగము శిలామాత్రము
కాదు. సకల బ్రహ్మాండ భాండము లెద్దాని గర్భమున బుడ
గలవలె దోచి యణగారుచుండునో అది శివలింగము. బ్రహ్మ
దులన్ననో ఆబుద్బుద గర్భముల వసించువారు. అట్టియెడ
వారికి శివునితో సామ్యమెట్లు కుదురును ?

జలజాత ప్రభవాండబుద్బుదములశ్రాంతంబునుం బుట్టుచుం
గలయం గ్రాగుచునుండు నీపృథుల లింగస్ఫార గర్భాబ్ధిలో
పలఁ దద్బుద గర్భవాసులు హరి బ్రహ్మది దేవాలియున్
గలదే వారికి నీమహత్త్వ మెఱుగంగా శక్తి సర్వేశ్వరా! (7)

అజ్ఞాశక్తి ;

పరబ్రహ్మభిన్నమైన మాయాశక్తి కారణముగా చరాచర సమస్త విశ్వసమూహము పుట్టి పెరిగి గిట్టుచున్నది. పరబ్రహ్మ సాన్నిధ్యమున మాయాశక్తి ఈ కార్యములొనర్చుచున్నది. బ్రహ్మము నేరుగా ఈ సృష్టి స్థితిలయములకు గర్త కాదు-అని అద్వైతసిద్ధాంతము.

అన్నమయ్య ఆ మాయాశక్తి నే శివుని అజ్ఞాశక్తిగా బహుప్రకారముల వినుతించినాడు.

పవనుండై హిమధాముడై యనలుడై పానీయమై యాత్మయై రవియై యంబరమై మహీవలయమై రమ్యాష్టమూర్తిక్రియన్ భువనాంగమ్ములు లక్షణాంగములుగా బుట్టించు నత్యద్భుతోత్సవ తీలావిభవంబుతోడ భవదాజ్ఞాశక్తి సర్వేశ్వరా ! (9)

ఇందు భూతపంచకము, సూర్యచంద్రులు, యజమానుడు శివునిరూపములే యని-శివుడు అష్టమూర్తియై యుండుటను గీర్తించి శివాదన్యము-శివాత్పరము లేవు లేవని నిర్ద్వంద్వముగా వక్కాణించినాడు.

దుష్టశిక్షణము శిష్టరక్షణము శివుని అజ్ఞాశక్తి కార్యములే అని కీర్తించినాడు. చూ. 10.

శివభక్తుడు-శివభక్త | పశంస :

వీరశైవులు శివభక్తునకు శివునకు భేదము నెంచరు. వైగా శివుని కంటె శివభక్తునే అధికునిగా భావింతురు.

మృచ్చిలానిర్మితమైన స్థావరలింగముకంటె లోకమున నడ
యాడు జంగమలింగము శ్రేష్ఠమేకదా !

జంగమలింగరూపులైన శివభక్తులను కవి బహు
విధముల గీర్తించినాడు.

“శ్రీవత్సాంకు రమా విశేషతయు (21) — అనుచు-
కవి హరి విరించులు, ఇంద్ర-సూర్య-మదనులు-వీరలవై భ
వము శివా ! నీభక్తునకు తృణప్రాయము” అనినాడు.

భక్తుని పాదధూళి ముక్తిని బ్రసాదించుచుండగా-ఆ
భక్తుడు చేతితో నిచ్చిన ప్రసాదభూతిని నొసటదాల్చిన
వాని భాగ్యము నెవ్వరెన్నగలదు ? అనియు (22)

వలు తీర్థంబుల గ్రుంకుకంటె నిలలో భక్తాంఘ్రిపానీయముల్
తలమీదం జిలికించుకొన్న శుచి....(23) అనియు

తీర్థములందెల్లను దివ్యతీర్థము భవద్భక్తుండు సర్వే
శ్వరా : (24) అనియు-భక్తమహత్త్వమును బహువిధముల
బ్రశంసించినాడు.

సకల బ్రహ్మాండములును లింగగర్భమునందుండగా-
లింగమును జంగమమహేశ్వరులు హృదయమున ధరించు
చున్నారు. అందుచే వారిని బూజించుట సర్వమును బూజిం
చుట, వారికి దృష్టి కలిగించుట సర్వమునకు దృష్టిసేయుట-
అనినాడు. చూ. 31.

శివభక్తుఁ డెట్టివాడైనను బూజ్యుడే :

శివభక్తుడు వక్రమార్గమున నడచినను బూజ్యుడే-

“నిర్మల గంగా పృథుల ప్రవాహమరయం బ్ర స్ఫూర్తి
దానెన్ని వంకలుగా బాటిన దాని నొండు వలుకంగా జన్నె
సర్వేశ్వరా”-అని కవి చెప్పిన సామ్యము నహిప్రతిగా
నున్నది.

బ్రహ్మాదులకంటె శివభక్తుడధికుడు :

తనపైన భక్తిచే శివసాలోక్యమునో, సారూప్యమునో
చేకొన్న భక్తుడు బ్రహ్మాండ్రాదులకంటె అధికుడు-అనుచు
అన్నమయ్య చూపిన హేతువును గాదనుశక్తి ఎవ్వరికిని
లేదు. దీనిక బ్రహ్మయ్యుద్దాయము తెలియవలెను.

దివసములు-వారములు-పక్షములు-మాసములు-సంవ
త్సరములు-ఇంతవరకు అందరకు తెలియును. ఇక మిగిలినవి
యుగములు.

కలియుగము	432000	సం. ములు
ద్వాపరయుగము	864000	సం. ములు.
త్రేతాయుగము	12,96000	సం. ములు.
కృతయుగము	17,28000	సం. ములు.

ఈ నాల్గయుగముల మొత్తము ఒక మహాయుగము.
ఈ మహాయుగములు రెండుపెలు గడచిన బ్రహ్మకు ఒక
రోజు గడచును. అట్టి ముప్పదిరోజులు ఆ య న కు ఒక
మాసము. అట్టివి పండ్రెండు నెలలు బ్రహ్మకు ఒక సంవత్స
రము. అట్టి సం. ములు వంద గడువగా బ్రహ్మ తనవదవి

నుండి మారును. (ఇప్పుడున్న బ్రహ్మకు ఏబదిదేవులు దాటి నవి. ద్వితీయపరార్థము సాగుచున్నది.)

సప్తర్షి-ఇంద్ర-మనువుల ఆయువు 71 మహా యుగములు మాత్రమే. అనగా ఒక బ్రహ్మ పగటిభాగము గడచు సరికి ఇంద్రులు పదునల్లురు మారుచుందురు.

శివుడన్ననో శాశ్వతుడు. అందుచే శివసాలోక్య సామీప్యములను జేకొన్న శివభక్తుడు అల్పాయుప్తున బ్రహ్మాదులకంటె అధికుడేకదా! అని అన్నమయ్య తిరుగులేని వాదము.

రమణీయ క్షితిపాలు డింద్రుని చతుర్మాసక్రమా యుష్యుడా యమరేంద్రుండజనాడి కాద్యయమువాడా బ్రహ్మయుషన్నిమేషము వాడంచును వీరినెల్లనగు, నీసాలోక్య-సామీప్య సత్తమ రాజ్యస్థితి పట్టభద్రుడగుసద్భక్తుండు సర్వేశ్వరా! (37)
శివభక్తుని మహిమ యిట్టిదగుటచేతనే-

‘మర్త్యమునం బుట్టగ వాంఛనేయుదు రమర్త్యశ్రేణి సర్వేశ్వరా!’ అని ఒక శంకకు సావకాశము లేకుండ ప్రవచించినాడు.

శివభక్తులు నిష్కాములు :

శీలవర్తియైన సతి పతి సాంగత్యమునే కోరును. సాములు కోరదు. (వెలయాలివలె) అట్లే శివభక్తులు శివాదన్యమును నాంఛింపగు. అనినాడు. చూ. 45. ప.

శీవయోగి-యోగసాధన :

శరీరమున 72 వేల నాడులున్నవి. దానియందు ఇడ-
1 ఘడియ, 2 దేవతలు. పింగళ-సుషుమ్న అను మూడును
ప్రధానములు. అందు సుషుమ్న సర్వాధిక మహత్త్వము
కలది. ఇది నెన్నుబాము నడుమ నున్నది.

శరీరమున దశవిధ వాయువులు పని సేయుచుండును.
వానిని నియమించిన బ్రాణశక్తి వృద్ధిసెందును. ఆ బ్రాణ
శక్తిని గురూపదిష్ట మార్గమున సుషుమ్నలో బ్రవేశపెట్టగా
యోగి ఆనందసముద్రమున దేలియాడును.

అన్నమయ్య ఈ ఆనందమునందుకొన్నయోగసిద్ధుడు.
అందునలననే ఈ యోగసాధనమును బ్రస్తుతించినాడు.
చూ. 49.

శివభక్తునకు నియమములు :

శివభక్తుని బహువిధముల బ్రశంసించుటచే అన్న
మయ్య అతడు స్వేచ్ఛాచారిగా ఉండుటకు అంగీకరించె
న న రా డు. నియమపాలనశీలియే శివానుగ్రహమునకు
బాత్రము కాగలడని చెప్పినాడు.

సత్యంబెప్పుడు దప్పడేనియు దురాచారుండు గాడేని యశా
చిత్త్యం బేమరిడేని దుర్జనుల గోష్ఠింబొందడే భక్తసాం
గత్యం బాదట బాయడేని మదనగ్రస్తుండు గాడేని, నీ
భృత్యుం డాతడు నూడులోకములలో బెంపొందు

సర్వేశ్వరా ! (౩౩)

శివభక్తి ప్రశంస :

అన్నమయ్య శివభక్తునేకాదు, శివభక్తిని గూడ బహుప్రకారముల గీర్తించినాడు.

శివభక్తి తల్లివలె భక్తుని బెంచును. వెజ్జవలె చికిత్స నేయును. తండ్రివలె అదలించును. దాతవలె అభీష్టములు ప్రసాదించును. అనినాడు. చూ. 56 ప.

శివభక్తి సంసారమన్న ఏనుగుపాలిటి సింహము. దేహభిమానమన్న వృక్షమునకు గొడ్డలిపెట్టు. పాపములన్న కాలుమబ్బులకు వెనుగాలిదెబ్బ-అనినాడు. చూ. 57 ప.

వేదనలు పెరిగినపుడు-వజ్రపంజరమై చేకొని దన్ను నెత్తికొను నీరదభక్తి సర్వేశ్వరా ! అనినాడు.

‘అరిషడ్వర్గముల విజృంభణమును అడంచి-ఇంద్రియములను జిక్-బట్టుకొన్న తత్త్వజ్ఞానికి గాక ఇతరునకు శివభక్తి ఉదయింపదు’-అనినాడు. చూ. 62 ప.

భక్తిలేని లింగారాధన జంగమారాధనలు ‘శవశృంగారము’ అని నిరసించినాడు. చూ. 64 ప.

కర్మ, జ్ఞాన-ధ్యాన-యోగములు భక్తిలేక సాగునవి కావు. అందుచే అన్నిట భక్తియోగమే మిన్న అనినాడు చూ. 65 ప.

సముద్ర ప్రయాణము :

సంసార మొక సముద్రము. దీనిని చాటుటకు తగు నావ కావలెను. నావయున్న చాలదు. తెఱచాప కావలెను. దానిని ఎత్తిపట్టుటకు స్తంభము కావలెను. అంతమాత్రమున బ్రయాణము సాగునా? అనుకూల మారుతము - మార్గ జ్ఞానము లేక ప్రయాణించుట ఎట్లు?

అన్నమయ్య ఇన్నిటిని సమకూర్చివెట్టినాడు. శరీరమే నావ. హృదయమే తెఱచాపకొయ్య. ధ్యానము తెఱచాప. భక్తియే అనుకూల పవనము. ఇట్లీనావ జ్ఞానమార్గమున సాగగా స్వామీ! యీ సంసార సముద్రమును దాటి కడ జేరవచ్చును'-అని మిక్కిలి రమ్యముగా జెప్పినాడు.

తనరం గాయ వహి¹త్రమందు హృదయ స్తంభాభిసంస్థానమై
చను నీ ధ్యానపటంబునూల్కొలిపిభాస్వద్భక్తి వాతాహతిన్
వినుత జ్ఞానపదంబు చేకొని సముద్వేగంబునన్ జీవుడి

ఘన సంసార మహార్ణవంబు గడవంగ బాటు సర్వేశ్వరా!²

శైవంలో వైష్ణవము :

శైవము సో హం భావ ప్రధానము. వైష్ణవము దాసోఽహంభావ ప్రధానము.

పుట్టుచు చచ్చుచున్ మరలబుట్టుచు-చండాల సంసారంలో మోహంభకారంలో చిక్కుకొన్నవాడు 'సోఽహం'

అంటే నీకు దూరం అవుతాడు. అహంకారాన్ని వీడి దాసోహమంటే 'సోహం భావసిద్ధి' కలుగుతుంది అనినాడు. చూ. 72, 73.

శూరుడెవడు ? :

వైరివర్గమును ప్రేల్చినవాడు శూరుడా ? సింహమును బట్టినవాడా ? ఏనుగును వెస్కకు నెట్టినవాడా ? వజ్రముతో గొట్టినవాడా ? ఎవడు శూరుడు ?

అన్నమయ్య వీరెవరును శూరులు కారన్నాడు. చిత్తమును శివభక్తియుక్తముగా జిక్కబట్టినవాడే శూరుడు, అదే శౌర్యము అనినాడు.

చిత్తమును నిగ్రహించుమని ఎన్నో సాదృశ్యములతో చిత్తానికి ఎక్కేలా అన్నమయ్య బోధించేడు, చూ. 77.

నైష్కర్మ్యసిద్ధి :

నైష్కర్మ్యసిద్ధి అద్వైతసాధనలో చివరిమెట్టు. దానిని జేరుకొన్న సాధకుడు పరిణతుడై సర్వత్ర-సర్వదా బ్రహ్మను భవములో మునిగి తేలుతూ విహితకర్మాచరణమునగూడ శ్రద్ధ వహింపడు.

శివభక్తి యీ సిద్ధిని చేకూరుస్తుంది-అని అన్నమయ్య చెప్పిన విధానం కమనీయంగా ఉంది.

'రెండు కట్టలను దెచ్చి రాపాడించు. అగ్ని పుడు తుంది. పుట్టిన అగ్ని ఆ రెండు కట్టలను దహించివేస్తుంది

కదా' అలాగే శతీరాన్ని శివునికొట్టకైన కర్మాచరణములో రావాడిస్తే శివభక్తిరూప వహ్ని జనిస్తుంది. ఆ—'చిదభక్తి వహ్ని యుజ్వలమై కాయము గర్భముం జెఱచు తత్త్వం బెన్న సర్వేశ్వరా!' అనినాడు.

ఉదయించిన శివభక్తి దేహభిమానముతో బాటు కర్మాచరణమును గూడ కాల్చివేస్తుంది. అన్న యీ మాట అన్నమయ్యకుగల శివభక్తి ఎంత లోతైనదో-ఎంత సమున్నతమైనదో వెల్లడిస్తోంది.

ఇలా ఈ శతకములోని ప్రతి పద్యము ఒక అన్తర రత్నమై ఉన్నది. ఆ రత్నకాంతుల వెంబడి సాగించిన ప్రయాణం జీవితాన్ని ఒక వెలుగుముద్దగా మారుస్తుంది-అనడానికి సందేహం లేదు.

విషయప్రధానములైన పురాణములు ఆవిర్భవించిన కాలములో ఆవిర్భవించిన ఈ సర్వేశ్వర శతకముకూడ విషయ ప్రధానముగానే సాగినది. అయినను శబ్దసౌందర్యము, సమాసముల కూర్పులోని నైపుణ్యము-స్వచ్ఛ గంగాప్రవాహ సుందరమైన శైలి, అప్రయత్నముగా దూసుకొనివచ్చిన అలంకారముల నైగనిగ్యము ఇందు అను పదము ప్రస్ఫుటముగా కానవస్తాయి.

కవి-వ్యాకరణాది లాక్షణిక నియమాలను ఉల్లంఘించిన తావులుకూడ లేకపోలేదు. కాని అవన్నీ ఆయనలో చెలరేగిన శివభక్తి ఝం ఝామారుతంలో కొట్టుకొని పోయాయి. కవి దృష్టిలో వానికి ప్రాధాన్యం లేదు.

ఇది సర్వేశ్వర శతకము సర్వమునకు ఈశుడైన
వాని నుద్దేశించి సాగినదగుటచే ఈ మకుటం కూడ చాల
అన్వర్థమై ఉంది.

ముగించవలె ననుకొనుచునే మరల వ్రాయుచున్నాను.
అన్నమయ్య శివ సంబోధనలు ఎంత అందమైనవి !

నగరాటోదండ సర్వేశ్వరా !

శాఠీలోచన నర్తకీనటన రంగస్థాన సర్వేశ్వరా !

రావ్యకుధర వ్యాపార సర్వేశ్వరా !

సంకల్ప ప్రభవ ప్రతాపవన భాస్వద్దావ సర్వేశ్వరా !

ఒక్కొక్కటి హృదయాన్ని పులకింపజేస్తోంది

శివునకు శివభక్తునకు భేదములేనట్లే 87, 88 పద్యా
లలో ఏది శివకృతమో-ఏది శివభక్తుడైన అన్నమయ్య
రచించినదో రమ్యతనుబట్టి వివేచించి చెప్పుట కష్టము.
రెండును అంతసుందరముగా ఉన్నాయి. చూ. 87. 88.

అన్నమయ్య పద్యశైలిని తరువాతివారు చాలమంది
అనుకరించినారనుటకు ఎన్నో నిదర్శనములు చూపవచ్చును.

శివతాదాత్మ్యముతో కవి చెప్పిన . యీ శతకము
ఆయనకే కాదు-పాఠకులకును పరమానందమును బ్రసాదించ
గలదై యున్నది.

సాధకభక్తులకీ శతకమెంతయో చేయూత నీయగల
దనుటలో సందేహము లేదు.

తెనాలి } ఇట్లు;
ఆంగీరస-చైత్రము } బులుసు సూర్యప్రకాశ శాస్త్రి

శివ పంచముఖ ధ్యానము

ఓంకారమంత్రసంయుక్తం నిత్యం ధ్యాయంతి యోగినః।

కామదం మోక్షదం తస్మై నకారాయ నమోనమః॥

నమస్తే దేవదేవేశ నమస్తే పరమేశ్వర।

నమస్తే వృషభారూఢ నకారాయ నమోనమః॥

మహాదేవం మహాత్మానం మహాపాతక నాశనం।

మహాపాపహరం వందే మకారాయ నమోనమః॥

శివం శాంతం జగన్నాథం లోకానుగ్రహ కారణం।

శివ మేకం పరం వందే శికారాయ నమోనమః॥

వాహనం వృషభో యస్య వాసుకిః కంఠభూషణం।

నామే శక్తిధరం వందే వకారాయ నమోనమః॥

యత్ర కుత్ర స్థితం దేవం సర్వవ్యాపిన మీశ్వరం।

యల్లింగం పూజయేన్నిత్యం యకారాయ నమోనమః॥

ఈ స్తోత్రము త్రికాలములందును బఠించుటవలన

పంచాక్షరి మంత్రజపఫలము కలుగును.

శ్రీ కంచం బరమేశు నవ్యయు నిజశ్రీపాద దివ్య ప్రభా
 స్వీకృతానిత దేవతానిటల దుర్నిత్యక్షర ధ్వాంతుఁ జి
 త్పాకామ్యాంగు నపాంగమాత్రరచిత బ్రహ్మాండ
 సంఘాతు జం

ద్రాకల్పంబ్రణుతింతు నిన్నుమది నాహ్లాదింతుస శ్వేతరా!

శ్రీ ర న్తు

స ర్వే శ్వ ర శ త క ము

శ్రీకంతుం బరమేశు నవ్యయు నిః
 శ్రీ పాద దివ్య¹ప్రభా
 స్వీ²త్సా³రిత దేవతానిటల దు
 ర్నీత్యక్షర ధ్వాంతుః జి
 త్వా³కామ్యాంగు నపాంగమాత్రరచిత
 బ్రహ్మాండ సంఘాతు జం
 ద్రాకల్పం బ్రణుతితు నిన్ను మది నా
 హ్లాదింతు సర్వేశ్వరా !

1.

‘మ. ఒక మాతీపకలంబు నీమయముగా
 నూహించుచు న్నెండి యొ
 క్కొక మాతీంతయు నీవుగావనుచు నే
 యుక్తింబ్రశంసింప నే

రక వేదంబులు చిక్కుపడ్డవనినం
 బ్రవ్యక్తమై యుండు భా
 వకుఁడై నీ నిజరూప మిట్టిదన నె
 వ్వంజోపు సర్వేశ్వరా.

2.

శా. శ్లానాతీతుఁడవైన నీమహిమఁ బ్ర
 జ్ఞం బూని తర్కించుట
 శ్లానాంగంబగు నైనంమ దమయధా
 శక్తిం బ్రశంసించి ది
 వ్యానందస్థితఁ బొందువారిఁ గని భ
 క్త్యావృత్తి ని న్నెట్టివాఁ
 డైనం బ్రస్తుతి సేయుచుండుఁ దనచే
 నైనంత సర్వేశ్వరా.

3.

మ. అమితాంభోజభవాండభాండనిలయం
 బైయుండు నీయంతరం
 గముపట్టెంతయొ దాని కింక బహిరం
 గంబెట్టిదో సూక్ష్మ త
 త్వము దా నంతకుమీఁద సేమివిధమో
 తా నిట్టి నీవెంపుమా
 ర్గము నీకైన న చింత్య మెట్లొరుఁ డెఱుం.
 గజాలు సర్వేశ్వరా.

4.

మ. ఇనవిఘ్నేశ్వరమాతృకా ద్రు¹హిణ బ్రా
 హ్మీస్కం²ద దుర్గారమా
 వనితాధీశ్వర శైరపుల్ బలసి భా
 స్వద్భక్తి సంయుక్తి నీ
 కనిశంబుం బరివారభృత్యనికరం
 బైరన్న ని న్నింకఁ గొ
 ల్పనివా తెవ్య రజాండభాండములలో
 వర్ణింప సర్వేశ్వరా.

5.

శా. ఏవారంగ నీజాండభాండనికరం
 బేరూపులోఁ బుట్టి యు
 ద్దీపించున్మఱి రూపులెల్ల సమసు
 ప్తింబొంది యేరూపులో
 లోపించుం గలయంగ నంతటికిఁ దా
 లోనై విజృంభించి యే
 రూపంబవ్యయమై వెలుంగు నది నీ
 రూపంబు సర్వేశ్వరా.

6.

మ. జలజాతప్రభవాండబుమ్మ¹దము ల
 శ్రాంతంబునుం బుట్టుచుం
 గలయం గ్రాగుచునుండు నీవృథులలిం
 గస్ఫారగర్భాబ్ధిలో

పలఁ దన్బద్బద గర్భవాసులు
హరిబ్రహ్మది దేవాలియుం
గలదే వారికి నీమహత్త్వ మెఱుఁగం
గా శక్తి సర్వేశ్వరా.

7.

మ. భవదున్మేషవిద్యుంభణంబు పరికిం
పగా సరోజాత సం

భ వుజన్మంబు భవన్నిమేషమమిత
బ్రహ్మాండకల్పాంతభై
రవసంక్షోభితమన్నఁ దక్కిన భవ
త్ప్రారంభ భూరిక్రియా
నివహంబెవ్వరు నేర్తురిట్టిదని వ
ర్ణింపంగ సర్వేశ్వరా.

8.

మ. పవనుండై హిమధాముడై యనలుడై
పానీయమైయాత్మయై

రవియై యంబరమై మహితలయమై
రమ్యాప్తమూర్తికియన్

భువనాండంబులు లక్షణాంగములుగాఁ
బుట్టించు నత్యద్భుతో

త్సవలీలావిభవంబుతోడ భవదా
జ్ఞాశక్తి సర్వేశ్వరా.

9.

మ. జలజాతప్రభవాండభాండములు దు
 శ్చారిత్రులం బాత్రులం
 జెలునై యుండ యథాప్రమాణములుగా
 శీక్షింప రక్షింప ని
 శ్చలలీలం బ్రభవించు రాజు భవదా
 హ్లాశక్తిఁగా కింతవ
 ట్టెలమిం జేకొని నిర్వహింప మఱి రా
 జెవ్వండు సర్వేశ్వరా.

10.

శా. జ్ఞానజ్యోతి విప్రంభమాణముగ నో
 జన్ విష్ణువిధ్యాది దే
 వానీకాశ్మనశావళిం దక్షిణి నీ
 వారంగ వారిం గళా
 జ్ఞానప్రౌఢులఁ జేయుటన్ వెలఁచు
 గా సర్వజ్ఞశబ్దము దా
 నీనామాంకముగా విధించు నిగమా
 నీకంబు సర్వేశ్వరా.

11.

మ. సురలన్మర్త్యసమూహిగా మనుజులన్
 శోభిల్లు బృందారకో
 త్కరముంగాఘను నల్పు నల్పుని ఘనుం
 గాఁ బుణ్యపాపాలిచే

దిరుగ నైచుచు నీమహామహిమ ప్రీ
తిం బద్మజాండంబునం

దరయన్ జీవుల నింద్రజాలములుగా
నాడించు సర్వేశ్వరా.

12.

మ. ఘనః ధై యేచి దశాననుండు బలిమిం
గైలాసశైలేంద్ర మె

త్తినఁ దద్దానవనాథుఁడొక్క నతఁడ
ర్థి న్మోక్షిం నం గాచి ప్రా

క్తనశ్చోర్యాధికుఁ జేసె దుష్టు నణఁపం
గా శిష్టు రక్షింప రం

జనలో నెప్పుడు వేచియుండు భవదా
జ్ఞాశక్తి సర్వేశ్వరా.

13.

మ. తమకంబెత్తిన నాత్మజం గడు మదాం
ధవ్యాప్తి నేకాంతప

క్షమనం దెవ్వరు గానకుండ గవయం
గాబోయి నీబాణఘా

తమునం బద్మభవుండు ద్రెళ్లెననినం
దాదప్పవర్తించి లో

కమునం దెవ్వరికింక నిన్ను నెఱుగం
గావచ్చు సర్వేశ్వరా.

14.

మ. పలుజన్మంబులఁ గూడఁబడ్డభవశుం
 భద్రోరదుష్కర్మరా
 సులువైఁ గూలి సమస్తజీవులు వేసన్
 శోషించుచున్నెద్ద దు
 ర్బలులై చిక్కినఁ దద్భవాపహరణా
 ర్థం బొప్పఁ బద్మోద్భవ
 ప్రళయం బొక్కొకమాటు సేయుదు తుదిన్
 భావింప సర్వేశ్వరా.

15.

మ. సుమహత్పద్మభవాండపంక్తుల లయ
 క్షోభప్రతాపంబుతో
 నిమిషార్థంబునఁ గ్రాంచి పెంపెసఁగు నీ
 నేత్రానలజ్యోతి య
 య్యమమీనాంకజలంధర త్రిపుర
 త్యాలి నివృంభించి భ
 స్మముగాఁ జేయుట నిశ్చయింప నిది దా
 శౌర్యంబె సర్వేశ్వరా.

16.

మ. అతిదక్షుం డగునక్షుఁ డీదగములో
 యాగంబు సల్లక్షణ
 సితిగాఁ జేయుచునుండి మిమ్ము మదిను
 ధ్దేనింపమిం జేసి తా

హతుః డయ్యోం దుదినట్టికార్యములుఁ బొం
 డైయుండునే క¹ర్త స
 మ్మతితోఁ జేయని దుర్మనుండు మనునే
 భావింప సర్వేశ్వరా.

17.

మ. జగతీచక్రముపాదఘట్టన నదృ
 శ్యంబై ప్రవర్తింపఁగా
 గగనం బంతయు బాహుమండల సమ
 గ్రవ్యాప్తులం దద్భుతం
 బుగ ఘూర్ణిల్ల నజాంత్యవేళల సము
 ద్భూతాంగహారావళుత్
 నిగుడం బొంగి నటింతు తాండవమహా
 నృత్యంబు సర్వేశ్వరా.

18.

మ. అమరేంద్రాబ్జభవాళి కెన్నఁ దుది నీ
 వాదిం బ్రసాదించు న
 ర్థము సిద్ధించు చునుండుఁగాని సురమా
 త్రుంగోరిన స్వీరికా
 ర్యము సిద్ధింప దనేకమార్గములఁ బ్రా
 రంభించిరే నిశ్చయా
 ర్థముగా నీవ సమస్తకర్త వగుటం
 దర్శింప సర్వేశ్వరా.

19.

మ. అమరంగా స్ఫుటభక్తి నాటకము భా
 షాంగక్రియాంగాభిర
 మ్యముగాఁ జూపిన మెచ్చి మీరిలబలే
 యన్నంతకున్ యోనిగే
 హములన్ చూపులు వన్నుకొంచును నటుం
 డై వచ్చి సంసారరం
 గములోనం బహుఁడూపమాడు వెలయంగా
 జీవి సర్వేశ్వరా.

20.

శా. శ్రీనత్నాంకు రమావిశేషతయు వా
 క్షీనాథు చాతుర్యమున్
 దేవాధీశ్వరు నై భవోన్నతియు నా
 తిగ్మాంశు తేజంబు శ్రీ
 దేవీనందమరూపవిభ్రమము చిం
 తింపంగ నీభక్తిస
 ద్భావాత్ముండగుపుణ్యమూర్తికేదృణ
 ప్రాయంబు సర్వేశ్వరా.

21.

మ. ఇల సద్భక్తులపాదఘోళిపటలం
 బేమర్త్య ఫాలంబునం
 జిలుకు న్వాడపవర్గనాథుఁ డనినన్
 సిద్ధంబుగా వారిని

ర్మలహస్తార్పితభూతిః బ్రీతినాసలా
 రం బూయు విశ్వాసికిన్
 ఫల మూహించి విధించి యెవ్వరికిఁజె
 ప్పనవచ్చు సర్వేశ్వరా.

22

మ. పలుతీర్థంబులఁగ్రుంకుకఁటేమహిలో
 భక్తాంఘ్రిపానీయముల్
 తలమీఁదం జలికించుకొన్న శుచి తీ
 ర్థం బాడ భారంబు త
 త్ఫలమత్యల్పము భక్తపాదయుగళాం
 భస్మిర్శనిర్భారమై
 యలరున్ శాశ్వతభుక్తిముక్తి ఫలదం
 బై యుండు సర్వేశ్వరా.

23.

మ. రమణన్ భక్తసమగ్రదర్శనము తీ
 ర్థశ్రేణి, తద్గోష్ఠి తీ
 ర్థము తద్దివ్యదయావలోకనము తీ
 ర్థం బెన్నఁగా నిట్టి జం
 గమతీర్థాంబుధి నోలలాడక వివే
 కభష్మలై పోయి లో
 కములోఁ దీర్థములంచు నేలులు సొఱం
 గానేల సర్వేశ్వరా..

24.

మ. కమనీయంబగు సర్వతీర్థములు లిం
 గంబున్నచో మూర్తిమం
 తముపై యొప్పుచునుండు లింగమును దా
 త్పర్యంబుతో భక్తగా
 త్రములందెప్పుడు నుండుఁగాన మహిలోఁ
 దత్వార్థ మూహింపఁ దీ
 ర్థములందెల్లను దివ్యతీర్థము భవ
 ద్భక్తుండు సర్వేశ్వరా.

25.

మ. భరణిం నీర్థము లాడుకంటె నతిమో
 దంబొప్ప యజ్ఞంబులం
 బరఁగం జేయుటకంటె సువ్రతములొ
 ప్పన్ వేదశాస్త్రార్థత
 త్పురుఁడై యాదటఁజల్పుకంటె మదిను
 త్సాహించి నీభక్తిమ
 త్పురుషశ్రేష్ఠులఁ బూజసేయుట మహా
 పుణ్యంబు సర్వేశ్వరా

26.

మ. భవదీయామలత త్వనిర్ణయకళా
 ప్రఖ్యాతసద్భక్తపుం
 గవగోష్ఠీ సుఖవార్తిలోనఁ గమవే
 డ్కం దేలినంగాక యీ

భువిలో దీర్ఘజలంబులం గడిగినం

బోనేర్చునే ఘోరదు

ర్భవసంఘాకలితాత్మతామస మహా

పంకంబు సర్వేశ్వరా.

27.

మ. ధరణిం బ్రా క్తనభ క్త నిర్మితమహా

స్థానంబులై యొప్పు శ్రీ

గిరిముఖ్యంబగు దివ్యతీర్థములుభ

క్తింజూచిరే వారి దు

స్తరదోషంబులు వాయువన్న మఱి

సాక్షాద్భక్తులం జూచినం

బరమార్థంబుగఁ బాయదే నరులపా

పంబెల్ల సర్వేశ్వరా.

28.

మ. కని సద్భక్తుల కంతనంతఁ గడువే

డ్కన్ హృత్ప్రణామంబు సే

సినమాత్రం జెడు సర్వదోషములు త

చ్చీరిపాదముల్కుట్టిమ్రొ

క్కిన సర్వాంగసమగ్రశుద్ధి యగు భ

క్తిన్ వారికిం బ్రీతిచే

సినఁ ద్వద్దివ్యదయావలోకనఘన

శ్రీలొంగు సర్వేశ్వరా.

29.

మ. జలజాతప్రభవాచ్యుతాదులు మదిం
 జర్చించి చర్చించి నీ
 కలనూపారయలేక చిక్కుల బడం
 గా నిన్ను హస్తార్పితా
 మలకవ్యాప్తిఁ దెచ్చి యేర్పఱిచి సం
 బంధించి చేకొన్న భ
 క్తులశౌర్యం బుపమింప నెవ్వఁడు సమ
 ర్థుండింక సర్వేశ్వరా.

30.

మ. అమరన్ భక్తగణాత్మమధ్యమము లిం
 గావాస మాలింగమ
 ధ్యమముం బద్ధభవాండభాండనిలయం
 బైయుండుటన్ భక్తతృ
 ప్తి మహాలింగము తృప్తియై మహిమను
 గ్రీపించు దల్లింగతృ
 ప్తిమహత్త్వంబున నీసమస్తమును పృ
 త్తిం బొందు సర్వేశ్వరా.

31.

మ. అనురాగంబున నిన్నుఁజూచు దలపో
 యుం జొక్కుఁ గాంక్షించు వ
 ర్ణనసేయందమకించు సిగ్గువిరియం
 బ్రార్థించు శోషించు నం

త నిది¹ధ్యాసము చాల్చు, దన్ను మఱచుం
దానీదశావస్థలం

దనరంగా మది నిన్ను దక్కఁగొను స
దృక్తుండు సర్వేశ్వరా.

32.

మ. ఎలమిన్ భక్తుఁడు వక్రుడై నడిచెనే
నేపారంగా దానికిం

గలుషింపగ గలహింపఁ గింకిరిపడం
గా దెట్టిచోనైన ని

ర్మలగంగావృధులవ్రవాహ మరయం బ్ర
సూర్తి దానెన్ని వరి

కలుగాఁ బాటిన దానినొండు వలుకం
గాఁ జన్నె సర్వేశ్వరా.

33.

మ. సికతాధామము నీకుఁ జేసి మదిలోఁ
జెన్నొంది క్రీడించు బా

లకులింద్రాధికులన్న నీగుడు ల
తిష్టాఘ్నేష్టష్టాదులన్

సుకుమారంబుగ నెత్తి భూతలమలో
శోభిల్లు వంశవ్రదీ

పకుసౌభాగ్యము మాన మెవ్వరికిఁ జె
ప్పన్వచ్చు సర్వేశ్వరా.

34.

మ. భవదభ్యర్చనవేశలన్ భవుల సం
పద్భాగితులన్ దీనమా
నవులన్ విద్విషులన్ భవాతురుల స
న్మానించుటల్ సౌఖ్యము
ఖ్యవిహారేచ్ఛలు నీమహత్త్వములు ని
త్యానంద మూహించుచో
భువి నీభక్తులకాత్మలో విరసము
ల్పుట్టించు సర్వేశ్వరా.

35.

మ. కరుణం జేసొనిచేని రారవపద
గ్రస్తాత్ము డేవేంద్రుఁగాఁ
బరఁగంజేయుదు రాత్మలో నలిగిచేం
బద్ధన్యనా రారవో
త్కరపంకప్రవిలీనకీటకముఁగాఁ
గల్పింతు రన్నట్టిచో
నరయన్ భక్తులశక్తి యెల్లు గుణి
సేయన్వచ్చు సర్వేశ్వరా.

36.

మ. రమణీయక్షితపాలుఁ డింద్రునిచతు
ర్మాసక్రమాయుష్యుఁడా
యమచేంద్రుం డజునా¹డికాద్యయమువాఁ
డా బ్రహ్మాయుష్మన్నిమే

షమువాఁ డంచును వీరి నెల్లనగు నీ
 సాలోక్య నామీప్యస
 తమరాజ్యస్థితిపట్టభద్రుఁ డగుస
 ద్భక్తుండు సర్వేశ్వరా.

37.

మ. ప్రకటింపంగ సమస్తపాతకములం
 బాపంగ నీపూజయం
 దొకపుష్పాంశముచాలునన్న మహిలో
 నూహింపఁగానీపదా
 ర్చకు లేమార్గమునందు శుద్ధులు మదిం
 జచ్చింపఁ దద్గుర్గుణ
 ప్రకరం బెన్నెడివాడు లోకములలోఁ
 బాపిష్ఠి సర్వేశ్వరా.

38.

మ. తమ తేజంబుఁ దృణీకరించుచు సము
 ద్యతేజులై మీఁదిలో
 కములపిదున్ జరియించు నీయచలభ
 క్తశ్రేష్ఠులంజూచి నె
 య్యమునం దారును దద్విధంబునను ని
 శ్చర్చింపం నూహించి మ
 ర్తమునంబుల్లఁగ వాంఛ నేయుదు రమ
 ర్తశ్రేణి సర్వేశ్వరా.

39.

మ. ఆమరన్ భక్తులకెల్ల నీవ హృదయం
 బై యుండుట వ్వారి సౌ
 ఖ్యము నీసౌఖ్యము వారికూర్మియు సమ
 గ్రంబైన నీకూర్మి త
 త్వము భావింపఁగ వారికోపము భవ
 త్ప్రఖ్యాతచౌద్రప్రభా
 వము దా వారలవాక్యనిర్ణయము నీ
 వాక్యంబు సర్వేశ్వరా.

40.

మ. అవనిం బెన్నిధి భాగ్యహినునకుఁ బ్ర
 త్యక్షంబుగా కప్పడొం
 డవ భాండాకృతిఁ దాల్చి మాటువడి మా
 యావృత్తినున్నట్లు దా
 భవదీయప్రతిబింబమూర్తియగున
 ద్భక్తుండు సంసారదు
 ర్వ్యవయసానూత్ములకెల్లఁగేవలనరుం
 డై తోచుసర్వేశ్వరా.

41.

మ. తీతివై శ్వేతమునీంద్రుఁ జంప నలుకం
 గీనాశుఁ డేతెంచి నీ
 యతికోపా జ్వలనాహుతి న్మడిసెఁ ద
 థ్యం బేకనిష్ఠాసమ

న్వితులంజేకొని భ క్తవత్సలుడవై
 నీవెవ్వడు న్నావఁగాఁ
 బ్రతిపక్షావలి కెట్లు వారిదెసఁ జే
 రన్వచ్చు సర్వేశ్వరా.

42.

శా. కింకం దన్ను నదల్చి చక్రమునఁ దాఁ
 గృష్ణుం డని నైచినం
 బొంకంబొప్పఁగ దానిఁ దుత్తులుముగాఁ
 బోఁదట్టియుప్పొంగెని
 శృంకాత్ముండు దధీచి శాశ్వతులు నీ
 సద్భక్తు లూహింపఁగా
 సంకల్పవ్రభవప్రతాపవనభా
 స్వద్దావ సర్వేశ్వరా.

43.

ను. ఘటదుగ్ధంబులు పేరుఁ గాక వెలయం
 గా నెంత తోడంటి న
 న్నట దుగ్ధాంబుధి పేరునే జగములో
 నల్పుండు దుస్సంగతిం
 జటులాత్ముండగుఁగాక యెయ్యెడల నీ
 సద్భక్తుఁడేకార్యము
 త్కటమై తాకిన నన్యచిత్తుడగునే
 తర్కింప సర్వేశ్వరా.

44.

మ. సతి వేడ్కం దనప్రాణవల్లభునితో
 సంయోగమర్థించుగా
 కతనిం బ్రార్థనసేసి సొమ్ము గొనిపో
 నజ్జాడునే భక్తుడీ
 క్షితి నీభక్తియ వేడుగాక మఱి నీ
 శ్రీపాదముల్గొల్పి కు
 చ్చితకామ్యార్థము లొందు వేడుకొనునే
 చింతింప సర్వేశ్వరా.

45.

మ. భ్రమరధ్యానము దాల్చి కీటకము స
 ద్భావాదిసంయుక్తిఁ దా
 భ్రమరంబై ఖ¹గవీధి నాడుననిన
 న్బాటించి నిన్నాత్మ నె
 య్యముతో ధ్యానముసేయు మర్త్యుడును నీ
 యట్లే వరవ్యోమ త
 త్వమునం దవ్యయలీల నుండుటరుదే
 భావింప సర్వేశ్వరా.

46.

మ. అమరశ్రేణులకు న్సుధామ²యకళా
 ఘాత్రీయసారంబు ర
 మ్యముగాఁ గ్రోలఁగనిచ్చి తానొకకళా
 మాత్రాంగుడై యున్న చం

1. అకాశము 2. పదునారవది తప్ప మిగిలిన చంద్రకళలన్ని యందేవతలచే
 నారచింప బడుచుండును.

ద్రమునిం జూచి జగమ్ముమొక్కు గతినా
రన్ భ క్తపూజావిధి

క్రమభారాకృశుఁ జూచిమొక్కుదురులో
కంబెల్ల సర్వేశ్వరా.

47.

మ. చెదరంబాటు దశ¹ ప్రభంజనములన్
శిక్షన్ సుషుమ్నంబునం

గుదియంబట్టి చలింపకుండ శశి² న

ర్కుం గట్టి భాస్వన్నన

స్పదనస్థానమునందు నిన్నెలమి సం

స్థావ్యంబుగాఁ జేసి తా

హృదయానందరసాబ్ధిఁ దేలు శివయో

గీంద్రుండు సర్వేశ్వరా.

48.

మ. వెలి వీక్షించిన నీస్వరూపమే మహా

విస్పష్టమై యాత్మలో

పల భావించిన నీస్వరూపమే మహా

ప్రవ్యక్తమై దృష్టులం

దలఁపం జేకొనియున్న నీయచలిత

ధ్యానంబునం జేసి తాఁ

గలనై న న్నివయోగి తన్ను జగముం

గానందు సర్వేశ్వరా.

49.

1. ప్రాణ, అపాన-వ్యాన-ఉదాన-సమాన-నాగ - కూర్మి-కృకర-దేవదత్త -
దనుంజయములని దశవాయువులు. 2. ఇదాపింగళంబు నియమించి.

మ. భవదాకారమే కాంచు నీస్తవక
 దగబ్రశేష్టద్వాక్యముల్
 చెవులారన్ విను నిన్నె చెప్పు మది దు
 శ్శీలేంద్రియాటోప దు
 ర్వ్యవస్థాయాత్ములఁ గాంచుచో వినెడిచో
 వర్ణించుచో జీకునుం
 జెవిటి న్మాఁగయునై చరించు మహి
 నీశీలుండు సర్వేశ్వరా.

50.

మ. అతిలాలిత్యముగా నహర్నిశముని
 న్నన్దించఁగా వచ్చు సు
 వ్రతుడై యుండఁగవచ్చు నెల్లకళలు
 బ్రౌఢుండు గావచ్చు వా
 క్పతి గానై ననువచ్చు గాని మఱి నీ
 భక్తుఁడు గారాదు సు
 స్థితిగా నీదయలేనిమానవునకుం
 జింతింప సర్వేశ్వరా.

51.

మ భవికీన్ భక్తిమహత్త్వ మంకురితమై
 పాటిల్ల భక్తుండు బాం
 ధవమాత్రుండగు భక్తి పుష్పితముగాఁ
 దద్భక్తుఁ డాత్మేశుడై

సవిశేషస్థితిదోఁచుఁ భక్తి సఫలౌ
 త్సాహంబునుం బొందఁగా
 నవికల్పస్థితి నంత భక్తుఁడును నీ
 వై యుండు సర్వేశ్వరా.

52.

మ. సుముఖుండై శివయోగి మోదము మదిన్
 శోభిల్లఁ జేకొన్న భి
 క్షుము విప్రోత్తమకోటిభోజనసదృ¹
 క్షం బన్న సౌభాగ్యయో
 గమునం దారయ నమ్మహామహుఁడు వే
 డ్కం గోరి యారోగి²ణం
 బమరం జేసినపుణ్య మెట్లు గుఱిసే
 య న్వచ్చు సర్వేశ్వరా.

53.

శా. ఎచ్చో నీపదభక్తుఁడుండు మదినిం
 పెక్కం బ్రయత్నంబుతో
 నచ్చో నీవనిశంబు నుండుదు త్వదీ
 యధ్యానచిన్మూర్తులై
 యచ్చో సన్మనులెల్ల నుండుదురు మం
 త్రాంగాక్షరాయుక్తులై
 యచ్చోఁ దీర్థములెల్ల నుండు నిది వే
 దార్థంబు సర్వేశ్వరా.

54.

శా. సత్యం బెప్పుడుఁ దప్పఁడేనియు దురా
 చారుండు గాఁడేని యా
 చిత్త్యం బేమఱఁడేని దుర్జనుల గో
 ప్తిం బొందఁడే భక్తసాం
 గత్యం బాదటఁ బాయఁడేని మదన
 గ్రస్తుండు గాఁడేని నీ
 భృత్యుం డాతఁడు మూఁడులోకములలోఁ
 బెంపొందు సర్వేశ్వరా.

55.

శా. వెంపం దల్లియగున్ రు¹జాపటలదు
 ప్పీడావిధిక్షోభవా
 రింపన్ వైద్యుఁ డగుం గుమార్గవిఘ్నం
 గ్రీడింపఁబోకుండ శి
 క్షింపన్ బల్లిదుఁడై న తండ్రియగుచున్
 శ్రీమంతుఁగా నెంతయున్
 సంపద్యృద్ధి యొనర్ప దాతయగు నీ
 సద్భక్తి సర్వేశ్వరా.

56.

మ. ఉరుసంసార గజేంద్రదర్ప దశన
 పూశ ప్రతాపాగ్ర కే
 సరి దుష్ప్రిప శరీరబంధ విఘ్న
 క్షౌజ వ్రజచ్ఛేద ని

స్ఫురితకూర¹ కుఠారధార దురిత
ప్రోద్భూత జీమూత²దు
స్తర సంఘాత విఘాత మారుతము నీ
సద్భక్తి సర్వేశ్వరా.

57.

మ. అకీరప్రకరంబు భీకరతరం
తై తాకుచో సింహసిం
ధుర శాన్దూల మృగోరగాది భయము
ల్లోతెంచుచో ఘోర (రోగ) దు
స్తర సంసారవికార వేదనలు మీ
దంబర్వుచో వజ్రపం
జరమై చేకొని తన్ను నెత్తుకొను నీ
సద్భక్తి సర్వేశ్వరా.

58.

మ. కమలా¹పుండుదయింపఁగా ననల²న
క్షత్ర క్షపా³ధీశతే
జములెల్లం బెడఁబాసిపోవుగతి నీ
సద్భక్తి భావంబు చి
త్తములోనం బ్రభవింపఁగా నితరమం
త్రధ్యాన తద్దేవతా
క్రమమాయాపటలంబు లన్నియును వీ
కం గ్రాగు సర్వేశ్వరా.

59.

మ. చటులప్రాయ గుణేంద్రియాత్ములకు వాం
 ఛావృత్తి నీభక్తి సం
 స్ఫుటమైయుండదు భక్తి తత్పరులకుం
 బొల్పొందఁగాఁ జిత్తము
 త్కటదుష్టేంద్రియవర్గ తామసపరి
 గ్రస్తంబుగా దెట్లు చీఁ
 కటికిం దిగ్భూమిరీచికిం గలదె సాం
 గత్యంబు సర్వేశ్వరా.

60.

మ. బలవంతుండును దుర్బలుండును మహా
 ప్రాధుండు మూఢుండునుం
 గులహీనాత్మకుఁడున్ మహాకులజుఁడున్
 గూఢుండు శాంతాతి ని
 శ్చలచిత్తుండును నొక్కరూప మది నీ
 సద్భక్తి చిత్తగుబులో
 పల వర్తిల్లినమీఁద నేవిధమునన్
 భావింప సర్వేశ్వరా.

61.

శా. కామోద్రేకవిజృంభణంబును సమ
 గ్రక్రోధమున్ లోభమున్
 వ్యామోహంబు మదంబు మచ్చరము దీ
 వ్రంబైన పంచేంద్రియో

1. సూర్యుడు

ద్దామాటోపము గ్రాచి పెంపెసగు త
 త్వజ్ఞానికిం గాక తా
 సామాన్యాత్ముల కేల నూలుకొను నీ
 సద్భక్తి సర్వేశ్వరా.

62.

మ. ఉరుపక్షంబు¹లు వచ్చునంతకు నిరు
 ద్యోగంబున న్నృక్షకో²
 టరమధ్యంబున నుండు పక్షి గతి ని
 వ్యం గూర్చి(డి) నీభక్తి వి
 స్తరమాత్మం బ్రభవించునంతకును నీ
 సంసారకారాగృహం
 తరగేహంబుననుండి జీవుఁ డతివం
 తం బొందు సర్వేశ్వరా.

63.

శా. లింగారాధన జంగమార్చనము లో
 లిన్ భక్తి కంగంబు ప్రా
 గాంగవ్యాప్తియునై స్ఫురించు నిది త
 త్వార్థంబగుం గాన నా
 యంగాభ్యర్చన జంగమాహితకరుం
 డై చేసినం దా శవ
 శృంగారంబగు వానిభక్తి మదిఁ జ
 ర్చింపంగ సర్వేశ్వరా.

64.

మ. ధరణిం గర్భవిధాన భక్తివిభవ
 ధ్యా నోత్తమ జ్ఞానముల్
 వరుసం బేర్కొన నాల్గుయోగములు త
 త్వం బెండు నీభక్తి వి
 స్తరబాహ్యక్రియ లెల్లఁ బొల్లులగుటం
 దద్భక్తి యోగంబు తాఁ
 బరఁగం దక్కిన మూఁడుయోగములకుం
 బ్రాణంబు సర్వేశ్వరా.

65.

మ. అమరంగా ధన మిచ్చి కాతురు మహీయః
 క్షీతిఁ బ్రాణంబుఁ బ్రా
 ణము నర్థంబును నిచ్చి కాతు రభిమా
 నంబు నివ్వశేషించి మా
 నముఁ బ్రాణంబును నర్థము నొసఁగి న
 న్మానంబుగా నుత్తమా
 త్తమచారిత్రులు భక్తిఁ గాతురు ప్రమా
 దంబంది సర్వేశ్వరా.

66.

మ. అనుబద్ధేంద్రియభూతవర్గము యమా
 ద్యష్టాంగమంత్రోరుసా
 ధన నుచ్చాటనసేసి పాపి గురున
 ద్వాక్య ప్రకాశోత్తమాం

జనవృష్టిం బరికించి యేర్పటిచి వాం
 ఛం గోరి సాధించి చే
 కొను చిన్నూర్తికిఁగాని భక్తినిధి గీ
 లోకెందు సర్వేశ్వరా.

67.

మ. కనకంబందు ఘనీభవించిన కళం
 కంబెల్ల సువ్యక్తిగా
 ననలాస్యంబునఁ గ్రాఁగిపోవుగతి జీ
 వాత్మం బ్రవేశించి చే
 కొని వ రించిన దుర్మలత్రయపరి
 ష్కోభంబు నీభక్తిచే
 తను బాపంబడుంగాని వేటొకటిచే
 తంబోదు సర్వేశ్వరా.

68.

మ. అమరంగా గురుమంత్రకార్ముకమునం
 దాత్మాస్త్ర మష్టాంగయో
 గమహాముష్టివివేకి యేయుటయుఁ ద
 త్కా¹ండం బజాండాది త
 త్వములెల్ల న్నడి గ్రుచ్చి పాటి భవదు
 ద్యత్సాక్షుకై వల్యల
 క్ష్యమునం దద్భుతశక్తితోడఁ గమియం
 గానాటు సర్వేశ్వరా.

69.

మ తనరం గాయవహి¹త్రమందు హృదయ
 స్తంభాభిసంస్థానమై
 చను నీధ్యానపటంబు నూల్కొలిపి భా
 స్వదృక్తి వాతాహతిన్
 వినుతజ్ఞానపథంబు చేకొని సము
 ద్వేగంబునన్ జీవుఁ డీ
 ఘనసంసారమహార్ణవంబుఁ గడవం
 గాఁ బాటు సర్వేశ్వరా.

70.

మ. అకలంకస్థిరభక్తి మున్పొగయ ని
 న్నశ్రా¹ంతముం జూచి పా
 యక పూజించు మహామహుండు భవద
 భ్యర్చ్యం డగుంగాక దా
 సకలేచ్ఛావిషయంబులం బొరయుచుం
 జాపల్యతంజేయు నా
 బక³వేషార్చనలేల నిన్ను సొగయిం
 పం జాలు సర్వేశ్వరా.

71.

మ. సమదో(రో)త్సాహసుఖాభిలాషులును నీ
 సంసారమాయావినో
 దములు స్వర్గఫలాపవర్గఫలచి
 త్తభ్రాంతులుం బ్రాజ్యరా

జ్యమహాకాంక్షలు నెన్నెచూడ నివి నీ ,
 సద్భక్తి కత్యంతరా¹
 యములై మాటికిమాటి కడ్డుపడఁ గా²
 మ్యశ్రేణి సర్వేశ్వరా.

72

శా. మోహధ్యాంతములో మునింగిన మహా
 మూఢుం డతిభ్రష్టుడై
 సోహం³ బంచుఁ దొడంగి నీకుఁ గడు దూ
 రాత్ముం డగుంగాని దు
 స్టాహంకారగుణంబు మాని మది సాం
 పారంగ సద్భక్తి దా
 సోహం బన్న భవత్పదార్చకుఁడు నీ
 వైయుండు సర్వేశ్వరా.

73.

శా. చావం బుట్టుచుఁ బుట్టఁ జచ్చుచు మహా
 చండాలసంసారపా⁴
 రావారంబునఁ గూలి తాఁ జెడుటకుం
 బ్రవ్యక్తిగా నాత్మలో
 నేవం బొందక యేను నీ వనుట తా
 నేజ్ఞానమో శ్రీమహా
 దేవా యిట్టికుతర్కముం గలదె చిం
 తింపంగ సర్వేశ్వరా.

74.

మ. రసికుండై భవదం¹ఘ్రిపద్మయుగ మా
 రాధించుచో దుర్మద
 వ్యసనాటోపము చిక్కులం బొరయుచు
 న్వర్తించుచున్నట్టి పా²
 లసు పూజావిభవం బదొప్పునె మహిన్
 లక్షింప నారంభముం
 గసువుం బెంచినచేనియట్లు దలఁపం
 గా మీద సర్వేశ్వరా.

75.

మ. అమితోత్సాహము నంది నీకుఁ దనస
 ర్వార్థంబులుం గూర్చి నే
 మముతో నిచ్చుటకంటె శౌర్యగుణసా
 మర్థ్యంబునంజేసి ప్రా
 గము నీకిచ్చుటకంటె దుస్తరభవో
 న్మాదంబు మర్దించి చి
 త్తము నీకిచ్చుట పెక్కుభంగుల మహా
 దార్ధ్యంబు సర్వేశ్వరా.

76.

మ. ఘనవైరిప్రకరంబుఁ దాకి యనిలో
 ఖండించుకంటెన్ మృగేం
 ద్రుని జేపట్టుటకంటె దిగ్గజముతో
 ద్రోపాడుకంటెన్ మహా

శనిఁ దా వ్రేయుటకంటె ¹ ఘోరభవదు
 శ్చారిత్ర వారించి రం
 జనతోఁ జిత్తము శిక్షసేయుట మహా
 శౌర్యంబు సర్వేశ్వరా.

77.

మ. అమితామోద నవప్రసూనముల ని
 సన్నించుచో గద్యప
 ద్యము లూహించి నుతించుచో వివిధ గీ
 తవ్రాతము ల్పాడుచో
 నమృతాహారము లిచ్చుచో నిపుణుడై
 యీటాడుచో నందు జి
 త్తము సద్భక్తియె నీవుచేకొను పదా
 ర్థంబెల్ల సర్వేశ్వరా.

78

మ. కడుఁజిత్రంబుగఁ జేయంగా నొక సురం
 గంబయ్యెనే ఖడ్గమం
 దిడకున్నం జెను చూపదేమి కల² దా
 నిం బెక్కు పాటింపఁగా
 నొడ లెబ్బంగుల నోపునే నియతితో
 నూహించి నిన్నాత్మలో
 నిడకున్నం జను చూపు నేమికోరి తా
 నీక్షింప సర్వేశ్వరా.

79.

మ. జ్వరసంతాపవిశోషితాంగుఁడు సుధా
 సం¹కాశ దివ్యాన్న పా
 న రసశ్రేణి భుజింప రోయుగతి ను
 న్మాదేంద్రియ²ధ్వాంత దు
 స్తర సంసార మదప్రమత్తుఁడు మహా
 సౌఖ్యోత్సవగర్జిత మి
 చరణారాధనయందు బుద్ధిఁ జొనుపం
 జాలండు సర్వేశ్వరా.

80.

మ. కలయం గాఢయుగంబుఁ గూర్చి తరువం
 గాఁ బుట్టి తత్సాధనం
 బుల గెంటిన్ దహియించువహ్నిగతిఁ దాఁ
 బొల్పొందఁ గాయంబు సం
 ధిల సత్కర్మముతో మధింపఁగ భవ
 చ్చిదభక్తి సద్వహ్ని యు
 జ్వలమై కాయముఁ గర్మముం జెఱుచుఁ ద
 త్త్విం బెన్న సర్వేశ్వరా.

81.

మ. స్థిరబుద్ధిం దనసొమ్ము భక్తవరసు
 త్రేత్రంబునన్ గీ¹స²
 పరఁగంగా వెదవెట్టి మీఁద నతిసం
 పన్నుం డగుగా³ దా

1. సమానము 2. చీకటి

నరిషడ్వర్గముపాటునేసి భవమా
 యాగ్రస్తుడై యిచ్చు నె
 వ్వరి వేడం జనువాడొకో విషయ దు
 ర్వాపారి సర్వేశ్వరా.

82.

శా. కాయంబన్నది వారిబుద్ధుదనదృ
 త్తం బందు రూపింప లే
 బ్రాయం బన్నది శారదాంబుదతటి¹
 త్ప్రియంబు సంపత్సుఖ
 శ్రేయం బన్నది మాయ యిట్లైఱిగియున్
 శీఘ్రంబె నీధ్యానసం
 స్థాయీ భావనఁ బొందఁ జేమిటికయో
 సంసారి సర్వేశ్వరా.

83.

మ. భ వదీయస్థిరభ క్తిలబ్ధియు భ వ
 ద్భక్తై క గోష్ఠీమహా
 త్సవలీలావిభ వంబు నీయచలిత
 ధ్యానానుమోదంబు లా
 నివి నిత్యస్థితు లారయంగ విధి చే
 వేంద్రదాదిభూతాఘో
 త్సవ భోగస్థితులెల్ల మిధ్యలవి త
 త్వం బెన్న సర్వేశ్వరా.

84.

మ. తనయు క్తి న్న వదంఘ్రిచంకరుహాస
 ద్భక్తుండు పాపంబు చే
 సినఁ బుణ్యంబగు భక్తి హీనుఁడు శ్రుతు
 లేచిపట్టి పుణ్యంబుచే
 సినఁ బాపంబగు దీనికింతయును జ
 ర్చింపంగఁ జండిశ్వరుం
 డును దత్తుండును సాక్షులెన్న నగరా
 ట్కోదండ సర్వేశ్వరా.

85.

శా. ప్రారంభించి చకోరపోతము మహి
 యజ్యోత్స్నయం దుత్సవ
 శ్రీరంజిల్లుచు సోలుచుండుగతి నా
 చిత్తంబు నీదివ్యశృం
 గారధ్యానమునం దహర్నిశముం జూ
 క్కంజేయవే దేవ శ్రీ
 గారీలోచననర్తకీనటనరం
 గస్థాన సర్వేశ్వరా.

86.

మ. తరులం బువ్వులు పిందెలై యొదవి త
 త్తజ్జాతితోఁ బండ్లగున్
 హర మీపాదపయోజపూజితములై
 యత్యద్భుతం బవ్విగుల్

కరుతా నశ్వముతా ననరముణుతాః
 గర్హారమా హరమాః
 దరుణీరత్నముతాః¹ బటీరతరుతాః
 దధ్యంబు సర్వేశ్వరా.

87.

మ. ఒకపుష్పంబు భవత్పదద్వయముపై
 నొప్పంగ సద్భక్తి రం
 జకుడై పెట్టిన పుణ్యమూర్తికిఁ బున
 ర్జన్మంబులేదన్నఁ బా
 యక కాలత్రితయోపచారముల ని
 న్నర్పించుచున్ బెద్దనై
 స్తికుడై యుండెడువాఁడు నీవగుట దాఁ
 జిత్రంబె సర్వేశ్వరా.

88.

శా. ఆనందంబును బొందినప్పుడును స
 (నాచారచర్యాది) త్యాశ్చర్యకార్యార్థ భా
 వాసీకంబులు దోచునప్పుడును
 రోగాపాయదుఃఖాతుర
 గ్లానిం బొంది చరించునప్పుడును స
 త్కార్యంబున నీవు నా
 భ్యానంబు దుదయింపుమయ్య దివిజేఁ
 ద్రస్తుత్య సర్వేశ్వరా.

89.

శా. నానాశాస్త్రసముచ్చయాగమపురా
 ణప్రౌఢులై తత్త్వవి
 జ్ఞానధ్యానసమాధివిద్యలతేవి
 స్పష్టంబుగా నేర్చి శ్రీ
 చా నీనేర్పుల నెల్ల నొప్పదుభవ
 తస్సభక్తివిద్యాసమా
 ధానప్రస్ఫుటశక్తి నీకరుణచే
 తంగాని సర్వేశ్వరా.

90.

మ. ప్రకటింపంగ మదీయచిత్త మదిచా
 బంచేద్రియోద్వృత్తమై
 ప్రకటప్రాప్తిని సోలుఁగాని మఱి నీ
 పాదాబ్జసంసేవనం
 బాకవేళన్ భజియింప నొల్లదు నిజం
 బూహింప నెట్లన్న నీ
 గతు దుర్గంధముగాక సహ్యముగునే
 కస్తూరి సర్వేశ్వరా.

91.

మ. మలినాంగుండగు తేమికవ్వము మనో
 మార్గంబు నీభక్తి ని
 ర్మల సౌభాగ్యనిధాన దీపశిఖియై
 రంజిల్లదే భూపణో

జ్వలదేహం డగు తేమితేజము మనో
 వ్యావృత్తి దుర్మోహచం
 చలదుష్కర్మతమంబు వీడఁబడునే
 చర్చింప సర్వేశ్వరా.

92.

మ. ఇల నాచిత్తము యోగసాధనలయం
 దీఁదాడఁగాఁ గొంతని
 శ్చలతం జేరఁగవచ్చు లేక తన వాం
 ఛావృత్తిఁ బోనిచ్చినం
 బలువై నీదెసఁ జేర దట్టి దకటా
 భావించినంగాక కే
 వలసంబోధన నేలనిల్చు ఋజువై
 వర్తిల్లి సర్వేశ్వరా.

93.

మ. ఉదకంబింకిన లావుదూలివడిఁ దా
 నుష్ణింపంగా రొంపిలోఁ
 గదలంజాలని మీను వాన గురియం
 గ్రమ్మెక్కి పెన్నటిలోఁ
 బొదలంగన్న విధంబునన్ భవములోఁ
 బొర్లాడు మర్త్యండు దా
 హృదయాబ్జంబున నిన్ను నిల్పుఁగనునే
 యింపొంద సర్వేశ్వరా.

94.

మ. భవదీయార్చనసేయుచోఁ బ్రథమపు
ష్పంబెన్న సత్యంబు రెం
డనపుష్పంబు దయాగుణం బతివి
శీఘ్రం బేనిష్ఠాసమో
త్సవసంపత్తి తృతీయపుష్ప మది భా
స్వద్భక్తి సంయుక్తియో
గవిధానం బవితేని పూజలు మహిం
గైకోపు సర్వేశ్వరా.

95.

మ. అమరేంద్రాద్రి శరాసనంబు హరి ది
వ్యాశ్రుంబు భూమండలం
బమరంగా రథ మర్కచంద్రులు తదీ
యాగంబులై గొప్ప జి
త్రమె నీకుం బుగలక్ష్య మేయనెడ ను
ద్యద్భాతి నత్యల్పకా
ర్యములందె నను దా మహాఘనము నీ
యత్నంబు సర్వేశ్వరా.

96.

క్షేంద్రత్వముఁ బద్మజత్వము జగ
త్సేవ్యస్థిరానర్గళో
మూపం బగు కేశవత్వమును నీ
సద్భక్తి సంవృద్ధిలో

మేరుపర్వతము 2. విల్లు.

లవమాత్రస్థితు లెన్న భక్తిజనితో
 జ్ఞాసావనోద్యత్సుఖా
 ర్ణవ సౌభాగ్యపుమాన మెవ్వరికిఁ జె
 ప్ప న్వచ్చు సర్వేశ్వరా.

97.

మ. పరమార్థంబుగ నామనంబున భవ
 ద్భక్తిప్రభావంబు వి
 స్తరమై పట్టదు పుట్టినం బ్రబల దం
 తం గొంతవర్థిలైన
 విరసంబై యటమీఁదఁ జిక్కువడుఁ దా
 వేవేగ నెట్లన్న న
 సిరుఁడంగాన జడుండఁగాన బకవే
 థింగాన సర్వేశ్వరా.

98.

శా. శ్రీకంఠాయ నమోనమో నతసుర
 జ్యేష్ఠాయ రుద్రాయ లిం
 గాకారాయ నమోనమో విగతసం
 సారాయ తారార్కచం
 ద్రాకల్పాయ నమోనమో దురితసం
 హారాయ తే యంచు ని
 న్నాకాంక్షం బరియించుమానవుండు నీ
 వై యుండు సర్వేశ్వరా.

మ. భువనోన్నత్తి విధించుచో భవుడవై
 పొల్పొందఁగా దాని ను
 త్సవలీలం బ్రభవించుచో మృదుడవై
 సర్వంబుఁ గల్పంతభై
 రవసంక్షోభ నటించుచో హరుడవై
 త్రైగుణ్యశక్తిం దుదన్
 శివనామాంకముఁ దాల్చు నీమహిమ దాఁ
 జిత్రంబు సర్వేశ్వరా.

100.

మ. కులశైలంబులు పాదు పెల్లగిలి ది
 కూలంబునం గూలినం
 జలఘ స్థైరల నాక్రమించి సముదం
 చద్భంగి నుహ్పంగినన్
 జలజాతప్రియ శీతభానులు యథా
 సంచారము ల్దప్పినం
 దలఁకం దుబ్బఁడు చొప్పుఁదప్పఁడు భవ
 ద్భక్తుండు సర్వేశ్వరా.

101.

శా. శూలస్థాపితుడైన మానవునకున్
 శూలంబు దుర్వారహ¹
 త్యాలిం గంపము నొందకుండుట సుఖం
 బై తోచుమాడ్కిన్ భవా

1. గాలుల సముదాయము

భీలజ్వాలలఁ గ్రాగు మానవునకున్
 బింబాధ¹రా హార వ
 స్త్రీలంకారము లించుకించుక సుఖం
 బై తోచు సర్వేశ్వరా.

102.

శా. ఆకాశానల చంద్రసూర్య వవమా
 నాత్మాంబు విశ్వంభరా
 ప్రాకామ్యాంచిత మూర్తిభేదముల నీ
 బ్రహ్మాండ నానాఘటా
 నీక ప్రాకట జీవభావ విలస
 న్నిర్మాణ కర్మాదృశా
 స్తోక శ్రీకరమూర్తియై నెగడు నీ
 స్థూలంబు సర్వేశ్వరా.

103.

మ. అతివాఙ్మనసమై యజాండనిలయం
 బై యాదిమధ్యాంతవ
 ర్జితమై నిర్గుణనిష్కలంకవదమై (శీలోత్తమాధ్యాత్మ)
 సిద్ధాంత మధ్యాత్మసం
 యుతమై కోటిరవిప్రకాశయుతమై
 యోంకారమంత్రాది సం
 స్తుతమై యెంచ నచింత్యమై వెలుంగు నీ
 సూక్ష్మంబు సర్వేశ్వరా.

104.

మ. అజుడై సృష్టియొనర్చు రాజసమునం
 దందంబుగాఁ దా నెఱ్ఱో
 క్షజుడై వర్ధిల్లఁజేయు నాత్మికము సం
 ప్రవ్యక్తిగా గోపతి
 భజుడై సంహృతినేయుఁ దామసమునం
 దత్సర్వముం గూడఁగా
 నిజవిస్ఫూర్తి వెలుంగుఁ దుర్య¹మగుచున్
 నీయాజ్ఞ సర్వేశ్వరా.

105.

మ. సకలాధీశ్వరపట్టభద్రుడవు భి
 ట్టాగామి వత్యంత శాం
 తకళాత్ముండవు రాద్రమూర్తి వతిసాం
 దర్యాంబికా సంగమా
 ధికలోలుండవు దివ్యయోగివి మదిం
 దెల్లంబుగా నెట్టి వా
 రికిఁ దా శక్యమే నీనిజం బరసి చ
 ర్చింపంగ సర్వేశ్వరా.

106.

మ. భవదుఃఖార్ణ²వయానపాత్ర³ము పర
 బ్రహ్మంబు యోగీంద్ర హృ
 ద్భవన ప్రస్ఫురితప్రదీపము లయ
 ధ్యాంతార్కబింబం బతి

శ్రవణానందకరంబు సన్ననిగణ
 న్వాధ్యాయసారంబు మీ
 శివనామాంకము భక్తపుంగవసదా
 సేవ్యంబు సర్వేశ్వరా.

107.

మ. అణిమాద్యష్టగుణప్రసిద్ధులు త్రిలో
 కారాధ్యు లుద్యద్వచో
 మణికోటి ప్రతిమప్రభాపటలు లు
 న్నాదేంద్రియధ్వాంత భీ
 షణ దై త్యేంద్ర విनाశకారణ మహా
 శౌర్యోన్నతు ల్లోకర
 క్షణదక్షుల్ వినుతింప నీవ్రమధసం
 భూతంబు సర్వేశ్వరా.

108.

మ. సకలాధీశ్వరులై గణాధిపతులై
 సర్వజులై నిత్యులై
 యకలంకాత్మకులై మహామహిములై
 యంభోజగర్భాండ ర
 క్షుకులై యుండుదు రెల్లవారును భవ
 త్సద్భక్తి నానాగణ
 ధిక లీలావిధి సంతరంగముల వ
 ర్తింపంగ సర్వేశ్వరా.

109.

మ. అమ రేంద్రాబజ్జభ వాచ్యు తాదులకు నీ
 యాజ్ఞాప్రభావం బలం
 ఘృము నీకున్ భవదీయభ క్తమహదా
 జ్ఞాపంబు నుద్యత్ప్రభా
 వము లోకంబులలో నలంఘ్యమగుట
 న్వర్ణింపఁగా నీ మహా
 త్వముకంటెం గడుఁ జెల్లు భక్తులమహా
 త్విం బెన్న సర్వేశ్వరా.

110.

మ. శివసాహిత్యు లసత్కరస్థలము కా
 కీక్షేత్ర మాహస్తదే
 శ విశాలోన్నతశాఖ లారయంగఁ బం
 చక్రోశ మాపాణి సం
 భవ శోభాన్విత చిత్రరేఖలు మహా
 భాగీరథీతీర్థముల్
 శివలింగంబల విశ్వనాథుఁ డరయన్
 సిద్ధంబు సర్వేశ్వరా.

111.

మ. వరుసం జైకొనివచ్చు కర్మముల ము
 న్నారించి మాయామల
 జ్వరము ద్దూల్చి యపార ఘోరతరసం
 సారాబ్ధి లంఘించి భీ

కర సూక్ష్మంగ విచిత్రకంచు¹కము వీ,
 కం బుచ్చిపోవె చి తా,
 బరమవ్యోమ²ము సొచ్చు నీయచలన
 ద్భక్తుండు సర్వేశ్వరా.

112.

మ. పరమార్థంబగు తత్త్వమారయఁగ నీ
 పాదాబ్జసద్భక్తుఁ డొ
 క్కరుఁడుండక్క సరోజజాద్యమర సం
 ఘాతంబులోనెల్లఁ దా
 నెరయం గాచికొనంగఁజాలరు మహా
 నిర్భీషుఁడున్ లేఁ డతి
 స్ఫురణం గాలుఁడు దన్ను వేచి వడిఁ గొం
 పోనుండ సర్వేశ్వరా.

113

మ. తనచారిత్రము తత్త్వవేత్తలగు భ
 క్తశ్రేణి వర్ణింపఁగాఁ
 దనచిత్తంబు భవత్పదస్మరణచే
 త న్నిన్ను మెప్పింపఁగా
 ననుకూల స్ఫుట నిష్కలంక బహిరం
 గాభ్యంతరంగ స్థితి
 న్వినుతిం బొందిన తజ్ఞఁ డీజగములో
 నీమెచ్చు సర్వేశ్వరా.

114.

మ. క్షీతి నత్యుగ్రతపంబునందు జటరా
గ్నిం గ్రాగ్రానేల మి
వృత్తి భక్తిస్థితిః బూజనేయుమహానీ
యత్వంబు తా జాలదే
ప్రతిపక్షాలినడంప రోగభవదు
ర్భారంబు వారింప న
ద్భుతసౌభాగ్యముఁ బెంప దివ్యసుఖముం
బొందింప సర్వేశ్వరా.

115.

మ. శివవాక్యస్ఫురితాక్షరద్వయ సకృ
జ్జిహ్వప్రదేశాత్ముఁడై
భవదుఃఖాంబుధి దాటునన్న మఱి ద
త్పంచాక్షరీమంత్ర ము
త్సవలీలం గడుశుద్ధుఁడై జపము వాం
ఛంజేయు భాస్వద్గుణా
ర్జవ సౌభాగ్యముమానమెవ్వరికిఁ గా
నన్వచ్చు సర్వేశ్వరా.

116.

మ. అరిపడ్య¹గ్గబలంబులో మలసి మా
యావృత్తి నాయందతి
స్ఫురణం జేసినవాఁడు మోహుఁ డతనిన్
బోద్రోచి నీభక్తితోఁ

1. కామ-క్రోధ-లోభ-మోహ-మద-మాత్సర్యములు

బరఁగం గూర్చి వివేకిఁజేసి నెరయం

బాటించి నాయందధి

శ్వరుఁడై యుండఁగదయ్య రౌప్య¹కుధర

వ్యాపార సర్వేశ్వరా.

117.

మ. అమలామ్నాయనిధిప్రబోధము లసం

ఖ్యాతంబులై యుండు నా

గమమాన్తోత్తమమంత్రతంత్రము లసం

ఖ్యాతంబులై యుండుఁ ద

త్కృమమున్ నా కవిదే ల నీవు మెఱయం

గా నిన్ను సద్భక్తియో

గమునం గొల్చి జయింపఁజేయుమిదే మ

త్కామ్యంబు సర్వేశ్వరా.

118.

శా. ఏదేశంబున నేదిశాముఖమునం

దేయూర నేవాడ మీ

పాదాభ్యర్చననేయునిర్మలుఁడు స.

దృఢక్షుం డొకం డుండెనా

యాదేశంబును నాదిశాముఖమును

న్నాయూరు నావాడ గం

గాదిస్నాననదీప్రవాహఫలదం

బైయుండు సర్వేశ్వరా.

119.

మ. ఒనరం జిత్తముశుద్ధిలేనినరుఁడు
 ద్యోగంబునం గోరి చే
 సిన పూజావిభవంబు సువ్రతములున్
 శీలంబులు స్మంత్రసా
 ధనముల్ తీర్థములుం దపంబులును మీఁ
 దం జెట్టవాఁడభ్యసిం
 చిన శస్త్రాస్త్రకళా విభంబులగుఁ జ
 ర్చింపంగ¹ సర్వేశ్వరా.

120

మ. క్రమసంయుక్తి మనంబు బుద్ధియు నహం
 కారంబుఁ జిత్తంబు నా
 యమలాంతఃకరణంబు సక్షరచతు
 ష్కావాప్తిఁగాఁ దీర్చి పం
 చమ వర్ణంబుగ నాత్మఁ గూర్చి కడు వాం
 ఛన్ యోగి పంచాక్షరీ
 సుమహస్మంత్రముతోడ నైక్యపదవిన్
 శోభిల్లు సర్వేశ్వరా.

121.

మ. భవదీయాననపంచకంబువలనం
 బంచాక్షరశ్రేణి యు
 ద్భవమై తత్పదవర్ణపద్ధతుల శుం
 భత్పంచభూతంబులు

1. సమానము.

దృఢచనంబై యఖిలంబుఁ బుట్టెను లస
త్ప్రచాక్షరీమంత్ర మీ
భువనాండంబులఁ దల్లియై శుభములం
బొందించు సర్వేశ్వరా.

122.

మ. పటుశాస్త్రాగమదృష్టి నివ్వధమునన్
భావించి వీక్షించి యు
దృఢవృత్తిన్ భవదీయభక్తినికర
బ్రహ్మాండకుండైన నా
దట లోఁగాచుకొనంగవచ్చు విదిలో
ద్దండప్రతాపాత్కట
స్ఫుటకోపానలమూర్తియై యముఁడు కొం
పోకుండ సర్వేశ్వరా.

123.

మ. కలవారై చుటమంతులై రసికులై
గంభీరులై ధీరులై
లలనామన్మధులై సముజ్జ్వలవచో
లాలిత్వులై నిత్యులై
బలవిభ్రాజితులై యశోభరితులై
భాసిల్లు భాగ్యోదయుల్
తొలిజన్మంబుల మిమ్ముఁ గొల్చినమహా
త్ముల్ వారు సర్వేశ్వరా.

124.

మ. ఖలులై యాచకులై విగుద్ధవికటా
కాకాంగులై పం¹గులై
బలహీనాతురులై రుజాపటలతా
పచ్చన్నులై ఖన్నులై
చలనాందోళితచిత్తులై మలినులై
జామ²న్యూలై శూన్యూలై
యిల జన్మింపుదు రాత్మ నిన్నిడని వా
రీక్షింప సర్వేశ్వరా.

125.

శా. ఏయేవేళల నేవయస్సున నరుం
డేభూమి నేయూరిలో
నేయే కర్మము నాచరించు నశుభం
బేని న్ముభంబేని దా
నాయావేళల నావయస్సున నరుం
డాభూమి నాయూరిలో
నాయా కర్మఫలంబు జెల్లఁ గుడుచున్
దానొంద సర్వేశ్వరా.

126.

శా. ఆడంబోయినచోట గాలురు వినో
దార్థంబు సామాణముల్
గూడంబెట్టి శివాలయం బనుచుఁ బే
ర్కొన్నంతటంజేసి వా

1. కుంటివారు, 2. నీచులు.

రాడంబోయి సురాంగనాకలిత
 దివ్యారామ చింతామణి
 క్రీడాశైలవిహారులై వెలయుటల్
 గీర్తించు సర్వేశ్వరా.

127.

శా. కానీదారసమన్వితుండు మిగులం
 గానీడు కందర్పునిన్
 గోనీ మానవకోటిలో మరులు బై
 కోనీడు మోహంబునున్
 రానీ రాజితరాజ్యవైభవము పై
 రానీడు గర్వింబునున్
 లో నీవైనమహాత్ముఁ డన్యమునకున్
 లోనీడు సర్వేశ్వరా.

128

మ. తమలింగార్చనకంటె జంగమము సౌం
 దర్యంబుగాఁ గొల్చు టు
 తమభక్తిస్థితి లింగజంగమముల
 న్సామ్యంబుగాఁజేతమ
 ధ్యమభక్తిస్థితి లింగపూజనధికుం
 డై జంగమోపాసనా
 క్షముఁడైయుండుట భక్తియందది కని
 ప్పత్వంబు సర్వేశ్వరా.

129.

శా. శాకాబ్దంబులు వార్ధిషట్క¹పురజి
 త్సంఖ్యం బ్రవర్తింప ను
 శ్లోకానందకరంబుగా మహిమతో
 శోభిల్ల సర్వేశ్వర
 ప్రాకామ్యస్తవ మొప్పఁజెప్పె శుభకృ
 త్ప్రవృత్తవర్షంబునన్
 శ్రీకంఠార్చితమై వసుంధరవయిం
 జెన్నొంద సర్వేశ్వరా.

130

మ. అభిరమ్యంబుగ దూదికొండ మహానీ
 యారాధ్యసోమేశ్వర
 ప్రభుకారుణ్య వసంతసంజనిత (మత్పద్య) మ
 ద్వాక్యప్రసూనావళి
 నిభవం బొప్పఁగఁ గూర్చి యెంతయు లస
 ద్విఖ్యాతి సంపత్సుఖ
 ప్రభవంబైన భవత్పదద్వయము నా
 రాధింతు సర్వేశ్వరా.

131.

శా. ఏ నిన్నే శరణందు బాంధవులుగా
 నీ యెల్లవారుం బగే
 కానీ మృత్యువు తల్లకిందువడనీ
 కాలుండు గీవెట్లని

నానాకర్మచయంబు గింజుకొననీ
నా కేమి నేరాజ నిం

తే నీచాటున దాగియున్నపుడు భీ
తే యింక సర్వేశ్వరా.

132.

శా. ధాత్రి నభక్తజనానురంజనముగాఁ
దత్త్వప్రకాశంబుగాఁ

జిత్రార్థాంచితశబ్దబంధురముగా.
సేవ్యంబుగా సజన

శ్రోతానందముగా శుభాంచితముగా
శోధించి సర్వేశ్వర

స్తోత్రం బన్నయచెప్పె నిజగములో
శోభిల్లు సర్వేశ్వరా.

133.

శా. బాలుం డాడెదుమాటలెల్ల నుపమిం
పం దండ్రకిం బ్రాథభా

వాలాపంబులకంటె మించుగతి నే
నజ్ఞానభావంబుసం

దాలోచించి రచించినట్టికృతి యిం
పారంగ నీకు న్మహా

లాలిత్యస్తుతికంటెఁ గైకొనుగదా
శ్లాఘ్యంబు సర్వేశ్వరా.

134.

మ. పరమార్థంబుగఁ దత్త్వము న్నెఱుఁగనొ
 ప్పం దీర్చి డెందఁబు నీ
 కరుణాస్థానముఁ జేర్చలేక తనవం
 కం బాటిపోనిచ్చిరే
 నరకాబ్ధిం బడవై చుఁ దద్రణములో
 నం గానఁ దత్త్వక్షమం
 బరయం జిత్తము¹ శూకలాశ్వము నిభం
 బైయుండు సర్వేశ్వరా.

135.

మ. భవదంఘ్రిద్వితయార్చనంబును భవ
 త్ప్రఖ్యాత సద్భక్తపుం
 గవ గోష్ఠీవిభవంబు నీవిమలసూ
 క్ష్మధ్యానయోగంబు నా
 నివి సంపూర్ణసుఖంబులెన్న మఱి దే
 వేంద్రదాదిభూతాఘో
 త్సవసంబంధములెల్ల దుస్థితులు త
 థ్యం బెన్న సర్వేశ్వరా.

136.

మ. సమయోద్దిష్టసహస్రపంకరుహపూ
 జాపూరణార్థంబు నే
 త్రము విష్ణుండు సుభక్తి యేర్పడ భవ
 త్పాదంబు లర్పించి చ

క్రము నీచేఁ గొని నైత్యకోటి ననిలో

ఖండించెఁ దా నీపద

క్షమతాసేవ సమస్తదేవతలకు

త్సత్త్వంబు సర్వేశ్వరా.

137.

మ. అమర స్వేదపురాణశాస్త్రములు ము

న్నాకాంక్షఁ దత్త్వప్రభే

దము లూహింపఁగ నేరవన్న మఱి యా

తత్త్వంబులెట్లన్న ను [భక్తస]

త్తమసంతోషమె కోరు(నిన్నెపుడును) నేని

నరుఁ దుత్సాహించి నీ (భక్తిను)

త్తమసంతోషమొనర్చునే నతఁడు త

త్వజ్ఞుండు సర్వేశ్వరా.

138.

మ. అమితోద్యద్భవదీయతత్త్వము మహి

యస్తోత్ర వాణీవిలా

సములై యొప్పు సమస్తవేదములు శా

స్త్రుశ్రేణీయున్ దివ్యవి

భ్రమవాదంబులు నెన్నిచూడ నివి నీ

పంచాక్షరీమంత్రభా

సములై యందు సమస్తలక్షణముల

స్వర్ణింప సర్వేశ్వరా.

139.

శా. సంకీర్ణాకలితాక్షరత్రయము భా
 స్వన్నాదబిందుక్రమా
 లంకారద్వితయంబుతోఁ గలసి లీ
 లన్ దివ్యయోగీంద్రవృ
 త్పంకోద్భూతములందు హాథమగుచుం
 బంచాక్షరీమంత్రమ
 యోంకారాత్మకమౌ లనన్మునిగణం
 బూహింప సర్వేశ్వరా, *

140.

మ. అమలజ్ఞానవికాసభాసురత న
 య్యష్టాంగపూజావిధి
 క్రమయోగంబుల నిన్ను నెల్లపుడు జో
 కం గొల్పఁగానేల ని
 క్కము నీభక్తులగోష్ఠి చాలుఁ గడువీఁ
 కన్ ఘోరసంసార దుః
 ఖములెల్లం బెడవాపి నిన్ను వెలయం
 గాఁ జూప సర్వేశ్వరా.

141.

* చూడుపీఠిక.

మ. జయశక్తి ప్రవిచద్రతారకముగా,

జల్పెన్ యథావాక్కులా

స్వయంసంజాతుఁడు నన్నమార్కుఁ డవని

స్వర్ణించి నీసత్కథా

క్రియ సంబోధన నీదుభక్తిని మహా

నిర్ణీతవిశ్రాంతిగా

భయవిభ్రాంతులు లేక యీశతకముం

బ్రఖ్యాతి సర్వేశ్వరా.

142.

సర్వేశ్వరశతకము సంపూర్ణము.

మూక శంకర విరచితము
మూక పంచశతి
ఆంధ్రానువాదముతో.....అతిత్వరలో !

ఒక మూగవాని నోటినుండి వెలువడిన
కమనీయ కవితా పీయూషమిది !
అజ్ఞానమన్న తెఱ తొలుగగా
సాక్షాత్కరించిన
జ్ఞాన సూక్ష్మని ఆరుణ్యమిది !
పరావాక్స్వరూపిణియైన పరమేశ్వరియొక్క
ఆనందనర్తనమిది !

ఇది ఇహపరములయందు ఐశ్వర్యము !
ఇది యోగము ! ఇది మంత్రము !
ఇది సకలశాస్త్ర సారము !